

Izhaja vsaki četrtek ob 3. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 kron, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 kron, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 5 kron.

Rokopise sprejema »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ul. št. 16.

Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Gosposka ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1, v Semeniški ul. 12, v prodajalni »Kat. tiskov. društva« Semeniška 10, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, po 8 v. Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v, dvakrat 12 v, trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XX. letnik.

V Gorici, 17. oktobra 1912

42. številka.

Naš napredek.

Lepa je naša goriška dežela, rodovitna in po svojem milem podnebnju priprava za vse pridelke. Ko bi imeli nekoliko več gospodarskega in gospodinjkega poduka in bi naši ljudje bili nekoliko bolj varčni, bi bilo v naši deželi lahko največje blagostanje.

Ta lepa, solnčna deželica ima pa v naravnih elementih svojega sovražnika in ta je voda v je, ki preplavlja najraznovrstnejše vrtove, razriva bregove in odnaša zemljo v morje.

Upamo pa za trdno, da se je sedaj po mnogem trudu naših poslancev in po mnogih prošnjah naših županstev približal čas, ko se bo moral tudi ta divji in nevarni element podvreči človeku in njegovemu gospodarstvu. To veliko in za našo solnčno in rodovito deželo prevažno podjetje za uravnavo vod, je sedaj zagotovljeno. S tem je storjen velik korak, ki ga vsa goriška dežela iskreno pozdravlja. Pomislimo le na Vipava vsko in Branjsko dolino. Koliko je v tem oziru trpelo pridno ljudstvo do sedaj! Pred par leti je Branica napravila samo v Ribenbergu škodo za 200.000 K. Ko se Branica uravna, postane cela braniška dolina prekrasen vrt, s katerim se bo mogla meriti le malokatera pokrajina v Avstriji.

Danes osem dni t. j. dne 10. t. m. je imela stalna komisija za uravnavo Soče in pritokov pod predsedstvom g. namestnika Hohenlohe sejo, v kateri se je določil delavni program do konca marca prihodnjega leta. Na razpolago je za ta čas 400.000 K. Sklenjeno je, da se začne z uravnavo takoj, kolikor bo vreme dopuščalo. V prvi vrsti pridejo v poštev v slovenskem delu dežele hudourniki v gorah: Učeca, Malovaški potok, Idrjica pri Kobaridu in Koritnica. Z delom se prične tudi v Branici in sicer se bo sedaj regularni gorenji del. — Vršila se bodo tudi razna dela v Plaveh, v Tolminu za pokopališčem in v Volčah. Za ta nujna dela je v proračunu znesek 50.000 K in se morajo dela do konca marca izvršiti. Za uravnavo gorenjega dela Idrjice je v proračunu znesek 10.000 K. Tudi uravnava Soče pri Sovodnjah in Vituljnici pri Šempasu se mora v tej dobi izvršiti.

Stroški za celo podjetje so proračunjeni na 11 milijonov kron, ki so razdeljeni na 15 let. Na vsak način je to za deželo velika pomoč in velik napredek.

Bog daj, da bi delo čvrsto in dobro napredovalo! Ko se to izvrši in dobi tudi Kras pitno vodo, kakor je zagotovljeno, bo dežela naša podobna raj!

Klerikalni zmaj.

Kedor pozna nauk Kristusov, njegovo blagodejnost, kedor ve, koliko sreče je že prinesel v to solzno dolino in, ko-

liko bi je še lahko, ako bi prišel povsod do veljave, mora žeteti, trudil se bo, da se bodo resnice in zapovedi krščanske vedno bolj spoštovale, sicer bi mu morali očitati s Slomškom, da

»nima al' srea, al' nima možgan«.

Menda pač nihče ne bo mislil, da bo dobro zanj, ali pa da bo vse eno, ako bodo njegovi sosede sebičneži, lažnjivci, sleparji, brezvestneži, tatovi in roparji, ali pa pošteni kristijani, ki se bodo držali tega, kar nam je Kristus naročil. Da se to razume, ne bo menda treba Bog ve, koliko let študirati in ni treba Dr. pisati pred svoj priimek. — Kedor bi pa kljub vsem šolam tega še ne razumel, naj zahteva svojo šolnino nazaj; učitelji, ki mu niso znali glave toliko zbitriti, je niso zaslužili.

Toda, namesto, da bi se vsi veselili, če vidijo, da se mnogi v krščanskem smislu trudijo in da se v mnogih krajih javna misel na bolje obrača, nahaja se še marsikedo, ki se je z zarad tega in napa da take, ki žrtvujejo čas in trud, da bi privedli tudi druge do praktičnega krščanstva. Kakor da bi se bili »zarekli«, da bodo umičili to stremljenje — ali iz hudobije, ali vsled neumnosti, ne vem — pišejo, govorijo, kričijo in viltijo svoje bridke meče, da bi ubili »klerikalnega zmaja«.

Med nami rečeno, ime »zmaj« še ni tako neumno izbrano, če pomislimo, da so ga izmislili liberalci, ki so že mnogo večih neumnosti zakrivali. Saj ste o zmaju slišali, da ima več glav in, če se mu eno odseče, da zrastejo takoj dve novi, namesto odsekane — res — res, ravno tako se godi nasprotnikom tega preklicanega klerikalnega zmaja. Kolikokrat so se že bahali: sedaj smo ga — a vedno več glav se zdi, da ima.

Vojskovali so se že rimski cesarji proti krščanstvu z vso mogočo silo, z vsemi pripomočki, ki so bili cesarjem na razpolago, napadali so nauke Kristusa modroslovci, krivoverci, da celo krščanski cesarji hoteli so si krščanstvo zasužniti, toda »zmaja« ni še konca!

Kakor junak Lambergar, ki je šel na Pegama, in menda je pri zmaju enako, da du je treba srednje, to je glavno glavo odsekati — tako so se spravili tudi pri klerikalizmu na srednje glavo, na papeža. »Tega bodemo stisnili, pa bo« — Z vojsko so šli nad njega — toda odsekali so mu le kos suknje (s tem, da so mu državo vzeli), a papež sam stoji trdno in je še vedno čvrst, saj stoji na skali, do katere vsi liberalci, vsi socialisti, vse skrivne rovarske družbe z vsemi pripomočki ne morejo.

Ravno nasprotno! Čim bolj bo svet liberalizem spoznal in poskusil posledice njegove, tim odločneje mu bo hrbet obrnil. Na Francoskem, na Portugalskem si žele že mnogi »stare, dobre čase« nazaj — pri nas, v Avstriji se je ona dežela, (Nižja Avstrija), ki je liberalizem prva in najbolj presku-

šala, odločno vrnila h krščanstvu, pri nas ima tudi marsikdo priliko, da pokuša, kakšni sadovi rastejo na liberalnih drevesih, in upam, da bodo vsi bravci »Pr. Lista« sklenili zvesto držati se vedno in povsod krščanstva in naj ga tudi liberalci krstijo za »klerikalnega zmaja«. Mi, ki ga dobro poznamo, vemo, da ni prav čisto nič nevaren in nič ne grize, nikogar še ni snedel, k večjemu dá kakemu liberalcu večasih, pri volitvah kako »broc«, da pade, kakor je doig in širok. In tako je prav!

Ljudstvo na Kanalskem se zahvaljuje.

Mimolo nedeljo se je vršil v Plaveh na Kanalskem veličasten javni shod, katerega je sklicalo anhovsko županstvo. Namen shoda je bil, da se ljudstvo na Anhovem zahvali visoki vladi, deželi in sploh vsem, ki so kaj pripomogli, da se je v zadnjih letih zgradilo več prepotrebni cest, napajališč, vodovodov in sploh da se je blagostanje ljudstva v Anhovem povzdignilo nad onim prejšnjih let, ko so bile mnoge vasice v županstvu zaprte širšemu svetu. V naslednjem podajemo poročilo, kako se je vršila in izvršila ta manifestacija ljudstva.

Sprejem gostov.

Z vlakom ob 11.30 so došli v Plave in sicer preblagorodni g. namestništveni svetnik in voditelj goriškega okrajnega glavarstva Anton Rebeck, g. deželni poslanec in odbornik Ivan Berbuč deželni poslanec in načelnik cestnega odbora kanalskega g. Mihael Zega, naka je prišel še deželni poslanec g. Mihael Marinič. — Na postaji je čakala došle goste neštevilna množica ljudi, ki se je zbrala z vseh občin kanalskega sodnega okraja. Topiči so pokali in ljudstvo je prijazno pozdravljalo zastopnika visoke vlade in zastopnike deželnega odbora in zbora. — Tik postaje je bil postavljen velečasten slavolok z mahovjem in drugim zelenjem okrašen. Slavolok je nosil na eni strani napis: »Bog živi! Dobro došli!«, na drugi strani pa: »Bog živi!« Od postaje do prostora, kjer se je vršil zahvalni javni shod so bili postavljeni maji in visoki drogi, na katerih so vihrale cesarske, deželne in slovenske zastave. Ob slavoloku je čakalo goste anhovsko starešinstvo z županom g. Veliščekom in z učiteljem iz Zapotoka g. Rejem na čelu. Po pozdravu g. župana je pevski zbor »Slov. kat. izobraževalnega društva« zapel pesem: »Pozdrav« prav lepo, naka je zaigrala koščanska godba »Mladi vojaki« in sprevod se je razvrstil proti prostoru, ki je bil namenjen za shod.

Otvoritev shoda in izvolitev predsednika.

Na nalašč za shod postavljeni oder, ki je bil z zelenjem in z zastavami

okrašen so se podali gostje, a pod odrom se je razvrstilo ljudstvo, katerega se je cenilo okoli 800 oseb. Popoldne je otvoril javni shod zastopnik občine g. J. Grilo. Pozdravil je navzočo množico in predlagal za predsednika shoda zapotoškega učitelja g. Rejo, za podpredsednika g. Ant. Gabrijelečiča ki sta bila tudi soglasno izvoljena. Gosp. predsednik se je zahvalil za izvolitev ter potem poimenski pozdravljaval došle goste iz Gorice in druge deželne poslance. Šteje si v čast, da predseduje današnjemu shodu, ki ima namen izreči zahvalo vsem, ki so kaj pripomogli, da se je ljudstvu v Anhovem odprla pot v široki svet, ker je bilo dosedaj takorekoč obsojeno v samoto. Potem je dal besedo

Županu anhovskemu,

ki je med drugim rekel:

Namen današnjega shoda je, da se iskreno zahvalimo vsem, ki so kaj pripomogli, da so se naše ceste zboljšale. V zadnjih 10 letih se je na Kanalskem, posebno v našem županstvu mnogo spremenilo na boljše. Kaj je danes in kaj je bilo pred 10 leti. Imamo železnico, ki teče skozi naše županstvo. Le želimo si, da bi se napravila tudi v Anhovem železniška postaja. — Kdo se ne spominja, kako smo morali v oprtnjakih na hrbtu nositi vse poljske pridelke s polja domov. To je bilo trpljenje. Nobe ne ceste, še kolovozne poti ne. Koliko nesreč se je zgodilo v tistih časih pri nas. Navedem naj, da se je zgodila nesreča, ko je peljal mož voz drvi proti domu. A namesto da bi prišel domov zdrav in vesel, so ga prinesli mrtvega ženi v naročje. Revez je padel pod voz vsled slabe ceste. Kakšno trpljenje pa je bilo za uboge ljudi zlasti za one na Golbrdem in v Britofu. Ljudje so morali čez vodo tudi v najhujšem mrazu. 30 do 40 krat je moral mož vodo prebresti, da je z nosil poljske pridelke z onstran Idrjice na to stran. To je bilo grozno trpljenje. Kamenje se je prijemalo zmrzlih nog ubogih ljudi, ki so bredli vodo tudi v najhujši zimi. Koliko prezgodnjih grobov je bilo. Po bivših naših cestah se je moralo napreči šest volov, ako smo hoteli pripeljati kaj več blaga domov. Omenim še, da je mož peljal 6 hektolitrov vina po naši cesti. A na nekem mestu se je voz vsled slabe ceste nagnil in sod se je zavalil nizdolu. Kmalu bi prišel ubogi voznik poleg vina še ob življenje. Kar pomnimo mi, se je že 10 oseb ponesrečilo po naših klancih.

A sedaj, so hvala Bogu vse tiste nevarnosti odpravljene, kajti ceste imamo lepe. Ogromne svote denarja so se potrosile, da so iz naših klancev napravili lepe ceste.

Zato je naša dolžnost, da se zahvalimo v prvi vrsti Njeg. Veličanstvu cesarju in njegovi vladi, ki je z ogromnimi svotami prispevala za zgradbo naših cest. Nadalje Njeg. Prejavnosti gospodu cesarskemu namestniku princu Hohenlohe, ki je na najvišjih mestih toplo pri-

poročal naše prošnje, ki so bile konečno uslišane. Nadalje se zahvaljujemo tukaj navzočemu našemu rojaku, vladnemu zastopniku, namestništvu svetniku in voditelju goriškega okrajnega glavarstvu v Gorici, preblagorednemu gosp. Antonu Rebeku, ki je tudi mnogo pripomogel do uresničenja naših želja. Potem: obema našima državnima poslancema, ki sta si veliko prizadevala, se trudila pri raznih oblastnih in sta s svojim posredovanjem pridobila najvplivnejše osebe za napravo novih cest v našem kraju. Potem se zahvaljujemo dežel. zastop. za lepo podporo, deželnim poslancem in odbornikom. Pozabiti ne smemo našega sl. cestnega odbora in nega načelnika, ki je sprožil in vodil misel o zgradbi novih cest. Iskreno zahvalo tudi preblagorednemu gospodu nadinženjerju Mahničju, ki je mnogo časa in truda imel z našimi cestami, delo nadzoroval, uredil načrte in vse tako izpeljal, da je ljudstvo na splošno zadovoljno. Potem bodi izrečena iskrena zahvala deželnemu nadinženjerju preblagor. g. Glesigju, ki se je mnogo trudil pri veliki zgradbi naših cest. Konečno izrekamo zahvalo vsem, ki so kaj pripomogli, da smo prišli zapuščeni Anhovci po novih cestah v dotiko z ostalim svetom.

Izražam upanje, da nam bo kakor dosedaj tako tudi zanaprej visoka vlada naklonjena pri zgradbi še nadaljnjih novih cest in nam pomagala.

H koncu pozivam vse navzoče, da v znak naše zvestobe do cesarja in naše domovine zakličemo: Bog živi Njegovo Veličanstvo našega presvitlega cesarja! Trikratni urnebesni živio-klici so pretresali ozračje. Pevski zbor je nato zapel narodno pesem, nakar je jelo vse ljudstvo odkritih glav peti cesarsko pesem. Bil je veličasten trenotek. — Naj omenimo še, da so neprestani živio-klici na posamezne osebe, katere je imenoval govornik v svojem govoru, pretgavali govor.

Drznost in nehvaležnost kanalskega župana Križniča.

Ko je predsednik shoda vprašal, ali ima kdo kaj opomniti h govoru g. župana Veliščeka, se je oglasil k besedi kanalski župan Anton Križnič. V potu svojega obraza je jecljaje in natihem rekel nekako tako-le: Draga gospoda! Kar je govoril predgovornik iz Anhovca je bilo pretirano. Jaz kot župan kanalski, rečem, da hvala poslancem je odveč. Toliko se ni napravilo, kakor se zdi. Današnji shod se mi zdi nepotreben in tudi prezgodaj. Zatorej protestiram proti shodu. — S tem je bil Križnič s svojo »govoranco« »fertig«. Naprej ni mogel. Njegovim besedam je pritrnilo kakih 15—20 oseb, večinoma taki, ki so pri njem v službi ali pa na kak drug način od njega odvisni. Vsi drugi pa so se jeli čudno spogledovati. Slišalo se je vmes brizganje in nekdo je hripavo zaupil: »Živio Križnič!« Le mirni naravi ljudstva in slovesnemu namenu shoda se je zahvaliti, da ni prišlo do nemirov.

Namestništveni svetnik govori.

Za besedo je prosil namestništveni svetnik in voditelj okrajnega glavarstva v Gorici preblagorodni gosp. Anton Rebek. Uvodoma se je srčno zahvalil za lep sprejem, kakor tudi županu Veliščeku za njegov govor. Potem: Radevolje sem se odzval povabilu anhovskega županstva na današnji shod. Veseli me, da ste sklicali današnji shod, da se zahvalite vsem, ki so kaj pripomogli, da se je v zadnjih desetih letih zboljšalo stanje ljudstva tega okraja.

Vsakdo, brez razlike nazorov mora priznati, da nekaj se je napravilo. Da se ni vsega napravilo, to je jasno. A vsega ne bo mogoče nikoli napraviti, kajti manjkalo bo vedno še to in ono. Kar se nam ni posrečilo doseči do sedaj, upajmo, da se nam bo to posrečilo do-

seči v bodoče. (Živio-klici.) Delavnosti občin, dežele in države za blagor ljudstva ne sme biti nikoli konec. Pa naj se napravi kar se hoče, dovolj ni nikoli.

Zagotavljam Vas, dragi, da vlada bo stala vedno ob strani, ko se bo šlo za gospodarski napredek ljudstva. In jaz bom delal kolikor bo v moji moči, da se bodo Vaše dosedaj še ne izpolnjene želje kolikor bo mogoče uresničile. (Živio-klici.) Zaupljivo obračajte se name in jaz bodem Vaše prošnje in želje opremil na namestništvo v najboljšini priporočili (Odobrovanje.)

A tudi do Vaših poslancev obračajte se, zaupno, kajti le združenemu nastopu nas vseh se bo še marsikaj posrečilo doseči, kakor se je to godilo vedno dosedaj. (Živio-klici.)

Jako lepa, in hvalevredna je bila misel o današnjem shodu. Vlada bo vesela tega pojava med ljudstvom in čim bo doznala, da tukaj prebiva patrijotično in hvaležno ljudstvo, bo s tim večjim zaupanjem posvečala svojo pozornost temu ljudstvu in sploh celemu okraju. (Živio-klici.)

Da pa se blagostanje tega okraja še bolj povzdigne, priporočam prav iz srca treznost, posebno mladini. Vi, gospodje župani, podžupani in sploh vsi, ki stojite na čelu kake korporacije, bodrite zlasti mladino k varčnosti, zlasti pa k treznosti, ker na varčnosti in treznosti sloni ves gospodarski napredek in blagostanje ljudstva. Le trezno in varčno ljudstvo bo napredovalo. Trezna mladina naj koraka naprej, kajti le taka mladina je up boljše bodočnosti, je pravi napredek.

Urnebesni živio-klici so sledili lepemu in navdušenemu govoru g. svetnika.

Ko je zapel pevski zbor neko pesem, ko je godba zasvirala veselo koračnico in ko se je odmev topičev razlegal daleč na okoli po hribovju, je povzel besedo deželni poslanec in odbornik preblagorodni gospod prof. Ivan Berbuč.

Gospodarski napredek v mestu in v deželi.

Spoštovani zborovalci! Gospod župan anhovski se je zahvaljeval za dobre, katere je dobilo zlasti anhovsko županstvo od visoke vlade in od deželnega zastopa. Zahvalil se je še posebej preblagorodnemu g. svetniku Rebeku. Tudi jaz se pridružujem temu in izražam svoje zadovoljstvo, da stoji na čelu našega političnega okraja tak mož, kakor je preblagorodni g. svetnik Rebek, ki se iz srca veseli, ko more pomagati ljudstvu.

Jaz tudi rečem, da se vsega ni napravilo, a kdor trdi, da se je malo ali nič storilo za ljudstvo, ta ne trdi resnice. O tem govore dejstva.

Potem se je govornik spominjal zgodovine preporoda goriškega slovenstva. Pred 30 leti je bilo, ko se Slovenci v Gorici takorekoč še poznali nismo. Drugorodni sodeželani so slovensko ljudstvo odirali kar se je dalo. Zahtevali so celo 15% obresti. Spoznali smo, da se mora temu v okom priti, sicer naše ljudstvo propade. Naš voditelj dr. Gregorčič je vzel stvar resno v roke in moja malenkost je bila tudi zraven, ko smo ustanovili l. 1883 prvo slovensko banko, »Goriško ljudsko posojilnico«. Začeli smo z malimi sredstvi in napredovali smo v 15 letih jako lepo. Pozneje pa je prešla ta banka v druge sicer slovenske roke, in sedaj si pomaga kakor more.

Žalostna je bila slika v mestu. Starši so bili Slovenci, njih otroci pa Lah, ki so zmerjali očeta in mater s »šklafo«. Spet je bil naš voditelj dr. Gregorčič tisti, ki je začel misliti, kako bi se dalo odpoimoči, da bi se Slovenci ne potujčevali. In res, začel je z otroškim vrtem in mi smo mu pomagali. Otvoril je drugi otroški vrtec, prvi razred ljudske šole,

drugi itd. Razredi so rastle kakor potok ob nalivu. In ako pogledamo Gorico, kakšna je danes in kakšna je bila pred 30 leti moramo reči, da je postal cel preobrat. — Štiri velika šolska poslopja je sezidal naš voditelj dr. Gregorčič, ki so polna slovenskih otrok. Mi smo mu vedno stali ob strani in smo nabirali za zgradbo »Šolskega Doma«

Taka je zgodovina goriškega slovenstva, in le kdor je bil zraven tega ogromnega narodnega žrtvovanja ve, komu gre zasluga za preporod goriškega slovenstva. In tako stojimo danes ob dejstvu, da nas prebiva v Gorici 10.000 Slovencev.

V deželni hiši smo poskrbeli, da se je vpeljal popolnejši poljedelski pouk v dež. kmet. šoli, kajti kmečki stan je podlaga vsem stanovom. Vsako leto se daje pouk 80 mladencičem.

Osovali smo v zadnjem času gospodinjske tečajna deželni kmetijski šoli. Ti tečaji so velike važnosti za napredek našega kmetijstva, kajti znan je pregovor, da pridna gospodinja drži tri lišne vogle po koncu, mož pa le enega.

Da dvignemo živinorejo v deželi, smo ustanovili živinorejske razstave in nabavili čistokrvne bike. In kdor je videl pred leti prvo govodorejsko razstavo v Kanalu in zadnjo, je moral priznati velikansk napredek.

Deželno drevesnico smo osnovali. Poprej so kupovali vinorejci cepljenje po 25—30 K sto; sedaj jih dobe v deželni trtnici po 12—15 K sto.

Za prometne zveze se je tudi mnogo storilo zlasti za kanalski sodni okraj. Zgradila se je cesta ob Idrijci, druga čez Kobališče. Tretja cesta je Avče—Grgar, ki bo velike važnosti. — Kdor trdi, da se ni napravilo mnogo, ta ne govori resnice.

Za zdravo pitno vodo se je tudi skrbelo. Ljudstvo hira, ako nima dobre pitne vode. Za Vaš okraj se je v tem oziru mnogo naredilo. Da ni mogoče od danes do jutri vsega narediti, je obsebi umljivo.

Navedem še tri točke vladnega programa, ki se nameravajo izvesti. Te so: cesta skozi Banjšice in Bate, ki se že gradi, potem cesta od Grojne skozi Brda, ki je tudi že oddana, in druge, ki bodo zahtevale potroška 5,700.000 K. Druga največja točka pa je regulacija Soče in njenih pritokov, kar bo zahtevalo potroška 11,000.000 K in s tem delom se bo kmalu začelo. In ravno te dni je bila pri Vas komisija, ki si je ogledala Sočo in škodo, katero dela.

Tudi Kras bo dobil dobro pitno vodo, kar bo stalo okoli 8,000.000 kron. In to je tretja točka.

Kakor sem torej pojasnil, poslanci delajo za ljudstvo in bodo tudi v bodoče delali, dokler bode ono vanje zaupalo. Vspehi kažejo, da je res to, kar sem rekel. In kdor drugače trdi, ta ne govori resnice. (Veliko odobrovanje in živio klici.)

Deželni poslanec g. M. Zega

je govoril potem, ko je zapel pevski zbor in ko je godba odigrala koračnico. Rekel je med drugim. Prelepim govorom o cestah še par besed. Kjer je ljudstvo pridno in zemlja rodovitna, tam vsakdo misli, da je blagostanje doma. Pri nas pa ni tako. Zemlja je rodovitna, ljudstvo je tudi pridno, a blagostanja vendar ni bilo, ker cest nismo imeli. — Ljudstvo ni moglo izvažati svojih izdelkov v svet. Ne da se tajiti, da se je že v prejšnjih časih delalo na to, da bi se zgradile prepotrebne ceste na Kanalskem, a izgovor je bil vedno tisti: denarja ni. Kakor je rekel nek general, da za vojsko je treba denar, denar in še enkrat denar, tako je treba tudi pri zgradbi cest denar, denar in zopet denar. —

Ko smo izvedeli še začasa, ko je bil ministerski predsednik Körber, da se je vlada odločila izvesti znano pomožno

akcijo, sestavili smo koj program naših nameravanih cest. In glejte! Vlada je sprejela v znano pomožno akcijo cel naš program.

Ko sem bil na Dunaju v cestni zadevi in sem govoril z visokim vojaškim dostojanstvenikom, mi je le ta rekel: »Poznam ljudstvo na Kanalskem. In kakor je potrebna vojaku lepa cesta in zdrava voda, tako je tega potrebno in vredno tudi ostalo prebivalstvo. Izvršilo se bo kar želite.« — Ceste, ki se bodo gradile pri nas so proračunjene na 2,000.000 kron.

Dočim prispeva vlada drugod za zgradbo cest po 50%, je obljubila, da bo prispevala za naše ceste s 60—70% in celo 80%, dežela pa s 20—30%.

V kratkem bo cel kanalski okraj preskrbljen z dobro pitno vodo. Seveda, kdor največ plača tudi največ ukaže. Vlada da največ, ona ukaže. Vsporedno s cestami koraka tudi gospodarstvo. — Vodo in ceste rabi vsak.

Čez 10 let bo mogoče se peljati z vozom skozi celo Kanalsko od vasice do vasice. Da se pa to res zgodi, bodimo vladi hvaležni in naša zvestoba do cesarja naj bo neomajena. (Navdušeni živio klici.)

Dr. Gregorčič pošilja pozdrav. Ožigovanje Križničevega nastopa. Časnikarstvo.

Ko je godba odigrala valček in ko je pevski zbor odpel pesem je govoril g. L. Lukerčič iz Gorice. Najprej je sporočil pozdrav državnega in deželnega poslanca in voditelja S. L. S. na Goriškem veleč. g. dr. Gregorčiča, ki se ni mogel osebno udeležiti zahvalnega shoda, ker je bil zadržan. Zagotovil je, da bo stal svojim volilcem vedno ob strani, ko bodo iskali pri njem sveta in pomoči, kakor so stali oni na njegovi strani, ko so ga volili za državnega poslanca. (Odobrovanje.)

Potem pa je rekel gosp. Lukerčič med drugim: Sicer jako nerad se moram na današnjem veličastnem shodu dotakniti izvajanj kanalskega župana g. Križniča, ki so se zdela meni in tudi kakor se zdi — ogromni večini Vas, spoštovani zborovalci, ne na mestu. Sicer so že prejšnji gg. govorniki indirektno pobili trditve kanalskega župana g. Križniča, ki je rekel, da današnji zahvalni shod je nepotreben, je prezgodnji in da je anhovski župan pretiraval. Kanalskemu županu g. Križniču povem, da proti njegovim trditvam glasno govore ceste in vodovodi, ki so se zgradili na Anhovem, govore, da se je mnogo napravilo in da to delo zasluži pohvale in zahvale. Ni lepo od kanalskega župana, da stvari, ki jasno in glasno govore, omalovažuje. Ni lepo, da stavlja v nič dolgoletni trud gg. županov, deželnih in državnih poslancev in tudi trud visoke vlade.

Namesto da je kanalski župan gosp. Križnič danes nastopil na tem veličastnem zahvalnem shodu kot protigovornik, bi mu svetoval, da bi se moral danes raje podati v Gorico in svetovati njegovim liberalnim kolegom, bivšim odbornikom ali nadzornikom znane nesrečne liberalne slovenske banke, katero je tudi on, namreč g. Križnič upravljal kot svoječasni član odbora ali nadzorstva, kako bi rešili na sto in sto nesrečnih družin, katerim pret. gorje. To bi bilo bolj na mestu kakor pa da je na shodu nastopil kot protigovornik.

Potem ko je v svojem nadaljnjem govoru razkladal pomen časopisja v sedanjem toku časa ter priporočal čitanje dobrih katoliških listov, in nadalje potem, ko je omenjal tudi našega presvitlega cesarja, ki je dal lep vzgled krščanstva o priliki Evharističnega kongresa na Dunaju — so se razlegali naokoli urnebesni živio klici in odobrovanja ni hotelo biti konca, kajti množica je komaj čakala, da se kateri oglasi proti ne-

otesanim žalitvam kanalskega župana Križniča.

Križnič je hotel še govoriti, a predsednik mu ni hotel dati besede, ker je bilo ljudstvo razburjeno proti županu Križniču.

Konec.

Ko je predsednik gosp. Reja prečital brzojavni pozdrav nadinženerja g. Malnič in opravičil drž. poslanca g. Fona, ki se ni mogel udeležiti shoda, — je prečital resolucijo, katero priobčimo v pril. številki, ki je bila soglasno in navdušeno sprejeta. —

Vojna na Balkanu.

Črnogorci zmagujejo.

Koj po napovedi vojske so pričeli Črnogorci udirati na dveh straneh v Turško. Štiri črnogorske divizije so tako-le razvrščene; tri z glavnim štabom v Podgorici se bojujejo severno in južno od Skaderskega jezera v splošni smeri proti Skadru; ena divizija pa operira na severovshodu proti Novopazarju Črnogorci zmagujejo na vseh črtah.

Boji okoli Skaderskega jezera.

Južno od Skaderskega jezera so Črnogorci prekoračili reko Bojano ter zapodili Turke iz njihovih utrd ob meji. Zasedli so potem tudi utrdbe na vrhu Murić nasproti mestu Tarabosk. Od tam lahko bombardirajo Skader. Severno od Skaderskega jezera so v minulih dneh Črnogorci prodrli do mesta Tuzi, potem ko so zavzeli utrdbe Rogalj, Dečić, Šipčanik in druge. V Tuziju se je udalo 5000 Turkov, ki so se hrabro branili. Ko je hotel poveljnik turške posadke predati princu Danilu sabljo, mu jo je ta vrnil z besedami: »Vi ste se junaški bojeval. Junaku ne odvzamem sablje!«

Sedaj imajo Črnogorci iz dveh strani prosto pot proti Skadru. Še nepotrjena vest se je včeraj razširila po Carigradu, da se je skaderska posadka udala brez strela Črnogorcem. To je vzbudilo veliko razburjenje v Carigradu.

Boji na severovshodu.

Črnogorci so prvi dan po napovedi vojske prestopili novopazarsko mejo ter obsedli mesto Berane. Dan pozneje so Berane padle v črnogorske roke. Črnogorci prodarajo dalje proti Novopazarju. Novopazarski Srbi se bojujejo na strani Črnogorcev.

Boji ob srbsko-turški meji.

Iz Soluna poročajo, da so se v torek pričeli bojevati tudi na srbsko-turški meji in sicer v bližini Kuljeva.

Boji ob bolgarsko-turški meji.

Tudi ob bolgarsko-turški meji so se baje že pričeli bojevati.

Združenje srbske in črnogorske armade v Novopazarju.

12.000 mož srbske armade ima nalogo upasti v Novipazar in združiti se s Črnogorci.

Bolgarska nota.

Bolgarski ministerski predsednik Gešov je v imenu bolgarske vlade predal ruskemu in avstrijskemu poslaniku odgovor, ki je istoveten z odgovorom ostalih balkanskih zaveznikov in ki vsebuje minimum bolgarskih zahtev. V istem smislu sestavljeno noto je Bolgarija odposlala tudi Turčiji.

Kaj zahteva Srbija?

Srbski list »Straža« piše pod tem naslovom: Srbija zahteva od Turčije avtonomijo Stare Srbije, t. j. onih krajev v Turčiji, kjer tvorijo Srbi večino. Stara Srbija bi imela avtonomijo, ako bi obsegala kosovski vilajet z novopazarskim sandžakom, severni del skaderskega vilajeta z jadranskim primorjem,

Zahvalil se je zborovalcem in zaključil shod, s trikratnim živio na presv. cesarja, nakar je občinstvo glasno zapelo pesem »Hej Slovani!«

S tem je bilo lepega shoda konec.

Potem so se gostje podali v gostilno, kjer se je vršil obed, katerega so se udeležili poleg goriških gostov skoraj vsi župani kanalskega okraja, kakor tudi mnogi podžupani. Vrstile so se napitnice, godba je igrala, topiči so pokali in pevci so peli.

Tako lepega in navdušenega shoda še ni bilo na Kanalskem.

kjer se še sedaj nahajajo ruševine starih srbskih mest, ter severozapadni del bitolskega vilajeta z Ohridskim jezerom. To so kraji, katere je balkanska zveza odredila pod sfero delovanja Srbije in Črnogore. Ako ne bode Turčija dala prostovoljno avtonomijo, bode Srbija bratom v teh krajih z orožjem izvojevala svobodo. Isti list navdušuje svoje rojake z besedami: »Sa srečom, junaci, na Kosovo!«

Srbska nota Turčiji.

V ponedeljek je predala Srbija Turčiji noto, ki vsebuje zahteve Srbije glede Stare Srbije. Dovoljen ji je bil 48 urni rok, da pristoji na minimum srbskih zahtev. Ako odbije Turčija srbske zahteve, se bode to smatralo kot »casus belli« in bo takoj napovedana vojska.

Tudi Rumunija se giblje.

Vsled resnega položaja, ki je nastal na Balkanu je tudi Rumunija napravila korake, da bi v slučaju potrebe ne bila nepripravljena. Pozvali so se vsi oni vojaki, ki so letos doslužili na 15 dnevno službovanje pod orožjem. Tudi novinci, ki so imeli nastopiti vojaško službo še s 1. novembrom so bili pozvani, naj se takoj uvrstijo v svoje oddelke.

Diplomatične zveze prekinjene.

S tem, da so odpotovali srbski in bolgarski zastopniki iz Carigrada in turški zastopniki iz Sofije in Belgrada so diplomatične zveze prekinjene in splošna vojska izbruhne vsaki čas. Odvisno je le še od vojnih priprav, ako so te dovršene.

Vojna napoved.

Najbrže bo izbruhnila vojska ob vseh turški meji brez vojne napovedi. Turčija je namreč odpoklicala iz Belgrada in Sofije svoje zastopnike. Tudi srbska in bolgarska vlada ste že odpoklicali svoje zastopnike pri Porti. Na note balkanskih držav ni odgovorila Turčija ničesar, pač pa je odposlala veljavlastim noto, v kateri pravi, naj bi one podpirale njeno prizadevanje za vzdrževanje miru, česar niso storile balkanske države, ki so se direktno obrnile na Turčijo ter se niso zmenile za ostalo Evropo.

Novopazarski Turki se selijo v Bosno.

Iz Sarajeva se poroča, da je prišlo tja 25 uglednih Turkov z družinami iz sandžaka Novipazar, ki izjavljajo, da vlada v Novem pazarju popolna anarhija ter da tamošnji Turki niso varni življenja.

Bosanci na strani Srbov in Črnogorcev.

Iz Sarajeva se poroča, da je nad 1000 Bosancev odšlo k srbskim in črnogorskim četam, da se bojujejo proti Turčiji.

Turki pobijajo kristjane.

Milanski »Secolo« ima poročilo iz Sofije, ki pravi, da Turki v Makedoniji ropajo in plenijo ter da koljejo kristjane.

Izo Boljetinac ponuja Turkom 100.000 mož.

Angleškemu listu »Times« se poroča iz Carigrada, da je voditelj albanskega gibanja Izo Boljetinac ponudil Turčiji, da zbere 100.000 mož, s katerimi

napade Srbijo. Turki so baje to ponudbo vsprejeli.

Črnogorske in turške izgube.

Po uradnih poročilih so izgubili do nedelje Črnogorci 148 mrtvih in 582 ranjenih; 2 Črnogorca pogrešajo. Turške izgube do nedelje pa znašajo: mrtvi: 1 polkovnik, 4 častniki, 25 podčastnikov in 650 vojakov; ranjenih je bilo 92 vojakov, vjetih pa 126 mož

Kako izgledajo Cetinje?

Črnogorsko glavno mesto je kakor izumrlo. Razun otrok, par žensk in nekaj starcev ni videti skoro človeka. Vojaštva je ostalo v Cetinjah le za stražo kraljevega dvorca. Pričelo je dovažanje ranjencev. Za ranjence primanjkuje postelj, tako da morajo mnogi ležati na tleh.

GRŠKA ANEKTIRALA KRETO.

V ponedeljski seji grške poslanske zbornice, katere zasedanja so se udeležili tudi poslanci s Krete, je izjavil min. predsednik Venizelos, da je Grška vsprejela sklep unionistov na narodnem zborovanju na Kreti ter da obstoji odslej naprej le ena poslanska zbornica za Grško in Kreto. Poslancem s Krete je naročil, naj se vrnejo na svoj otok, kjer se bodo vršile nove volitve na podlagi grške ustave. Ministerski predsednik je dostavil, da bo Grška lahko kljubovala vsem nevarnostim sedaj, ko ima moralno in materialno oporo pri drugih balkanskih državah.

Turški poslanik v Atenah

je baje tudi bil odpoklican. V uradnih krogih v Atenah pa se o tem še nič ne ve.

Zadržanje Avstrije.

Z Dunaja se poroča, da so v merodajnih krogih mnenja, da se Avstrija ne bo umešavala v balkansko zmešnjavo, dokler ne bo ogrožen »status quo«. Ako zasedejo v času vojnih operacij Srbi in Črnogorci sandžak Novipazar, ni še »status quo« spremenjen, ker se po končani vojski Novipazar zopet lahko priklopi Turčiji. Mislijo si: saj bodo delile velesile in ne balkanske države.

Avstrija bode okupirala sandžak Novipazar

Ruski list »Novoje Vremja« je doznal iz diplomatičnih krogov, da vlada glede sandžaka Novipazar med Rusijo in Avstrijo popolno sporazumljenje. Avstrija je zagotovila vse veselile, da bo gledala na to, da se vzdrži na Balkanu »status quo«. Avstrija ima pravico zasedeti Novipazar, ako bi ga črnogorski in srbski vojaki zasedli. Novipazar bi potem ostal pod vojaškim komandom Avstrije, dokler ne konča vojska in potem se Novipazar zopet priklopi Turčiji.

Pomanjkanje kruha v Carigradu.

V Carigradu je pričelo pomanjkovati kruha. Zato je vojno ministerstvo odredilo, da se pekovski pomočniki ne pokličejo pod orožje.

Francoska flota divizija mobilizirana.

Sredozemska francoska pomorska divizija je dobila povelje, naj bo pripravljena odpluti v Orijent, da tam štiti koristi Francije.

Politični pregled.

Državni zbor.

Poslanska zbornica bo imela svojo prvo prihodnjo sejo dne 22. t. m. ob 11. uri predpoludne.

Avstrijska delegacija.

Včeraj je imela avstrijska delegacija svojo sklepčno sejo.

Dr. Šusteršičev govor o balkanskih razmerah.

V sredo je v avstrijski delegaciji govoril tudi dr. Šusteršič, ki je med drugim izjavil:

»Dogodki na Balkanu dokazujejo, da umetnost diplomacije ostane brez moči nasproti naravnemu razvoju. Ko smo sporazumno z Angleško nastopali proti Veliki Bolgariji, smo skrbeli za koristi Angleške, ne pa za koristi mo-

narhije. Ko se bo vojska končala, o kateri upamo, da se omeji na Balkan, je zelo dvomljivo, če se bodo mogli tudi držati morebitni dogovori, ki izključujejo vsako teritorialno izpremembo. Že danes moramo računati, da se v balkanski politiki prilagodimo živim stremljenjem balkanskih držav, v kolikor soglašajo s koristmi monarhije. Koristi monarhije se morajo v vseh okoliščinah čuvati. Monarhiji, ki je poklicana, da tvori glavno jugoslovansko moč, mora biti pred vsem na tem, da igra ulogo, ko se bo reševalo jugoslovansko vprašanje, in sicer mora imeti v prvi vrsti moralno avtoriteto. S kakšno moralno avtoriteto pa more monarhija nastopati pri rešitvi jugoslovanskega vprašanja, če se oziramo na to, kako da postopa z Jugoslavi? Če hoče vlada svoje lastne koristi čuvati, ne more več mirno gledati, kako se na Hrvaškem ustava in postave tep-tajo, kako da tak svobodo ljubeče, spoštovani narod, ki si je za koristi monarhije in dinastije pridobil toliko zaslug, kakor Hrvat, proti vsej pravici in postavi zatirajo in postopajo z njim, kakor da bi bili brez pravic.«

Fantastične vesti o vojski med Avstrijo in Rusijo.

Borzni špekulantje so sprožili vest, da obstoji vojna nevarnost med Avstrijo in Rusijo. S tem hočejo uničiti razne poljske denarne zavode. Deloma se jim je ta nakana posrečila. Vložniki so pričeli skoro pri vseh bankah dvigati svoje denarne vloge.

Mir med Italijo in Turčijo sklenjen.

V torek ob 6. uri zvečer se je dosegel med zastopniki Italije in Turčije v Ouchiju v Švici popoln sporazum glede mirovnih pogojev. Mirovna pogodba se bo podpisala jutri v Lozani.

Znamenja našega časa.

Naša doba se imenuje tudi moderna, prosvitljena, učena in bogsivedi še kaj. Naša doba pa je polna napak in pomanjkljivosti, ki so se javljale sicer tudi prejšnje čase, a vendar ne kar tako vprek, da bodo kmalu prerastle vse naše domače in javno življenje. Kamor se človek obrne, vidi vse polno, polno takih stvari, ki bi se jim prav lahko ognili, ki niso potrebne, ki so celo škodljive. Nebroj vprašanj sili človeku na misel, doteknimo se le nekaterih, bolj kričečih.

Vedno bolj in bolj se opazuje dandanes verska brezbržnost in to ne le v krogih takozvanih »učenihi« ljudi, ampak ta bolezen sili tudi že med priproste sloje. Tudi na deželi se že opazuje versko indiferentnost, katero so vzgojila razna liberalna »izobraževalna, pevška« in podobna društva. Pod krinko izobrazbe se širi liberalizem, liberalni časopisi so evangelij, na katerega prisegajo že 14 letni smrkolini in se razko-račijo na široko, češ, doli s farji. To kaže posurovelost, podivjanost, ne pa izobrazbenost. Prava omika je stvar sreča, a taka surovost je daleč od omike. Sicer si šteje tudi nekatera gospoda, po imenu še katoliške vere, v veliko zaslugo, da se dere proti veri, proti duhovnikom itd. Tudi »izobražena« gospoda liberalnega kova ne bo rekla nikdar »duhovnik«, ampak le »far«. To je vendar znamenje očitnega sovraštva do sv. Cerkve in do duhovništva. Če bi ti gospodje svoje surovosti obdržali vsaj zase; pa ne, oni širijo to med ljudstvo in ga tako »izobražujejo«. To se pravi po liberalnih nazorih preganjati srednjeveško temo in prinašati med narod kulturo. Te vrste »kultura« pa je le surovost, neotesanost. Resnično izobražen človek bo tudi o svojem nasprotniku govoril dostojno, ne pa žaleče. In zato je potrebno, da se v ljudstvu oživi prava, globoka religioznost, pravo versko življenje, ki ne dopušča takih neotesanih izrastkov. Sicer kriče liberalci, da katoličan ne more biti kulturni, izobražen; on je le tepec itd. Najboljši protidokaz so kato-

liški Belgijci, ki so kot katoličani dosegli eno najvišjih stopenj kulture v celi Evropi.

Proč tedaj z versko brezbriznostjo, z bojazljivostjo pred svetom in kaj znamo še kom vsem. Katoličan se zaveda lahko s ponosom povsod svoje vere in ne bo nikjer kvantail sramotilnih besed na račun vere ali duhovništva, da bi se s tem liberalcem prikupil in se pokazal »izobraženega«. V veri je tudi prava omika.

Znamenje našega časa pa ni le verska brezbriznost in nestalnost, ampak tudi gospodarska. Tudi tukaj hoče biti naše ljudstvo strašno »moderno« in zametuje navade svojih dedov v korist novim, dražim razvadam. Nočemo stem reči, da naj ostanemo vedno, kjer smo bili, ampak tudi mi smo za napredek. Seveda ne za tak napredek kakor so liberalci, katerim se spremeni vsak njih »napredek« v nazadovanje, vsak njih velikonočni piruh se pa spremeni v klopotec, kakor smo že videli in to še vidimo na nekaterih goriških slučajih. Tedaj mi smo za napredek, a pravi napredek, ki bo ljudstvu v resnici v korist ne pa na škodo, kakor »Trgovsko obrtna zadruga« v Gorici. A vendar pravimo vedno, ne preveč, ne prenašlo. Marsikaj starega in dobrega je še pri našem ljudstvu; za to ker je staro, pa še ni za v smeti. Kaka potrata se godi večkrat z obleko, z obutvijo. — Vsak naj se nosi stanu primerno; in zato ni za naše kmetstvo deklet nič primerno, da našari vse mogoče trakove na svoj vrat. To stane dosti in ni le po. Koliko izmečejo mladi fantje denarja brez potrebe za tobak, pijačo, godce itd. Naj odraščeni fant kadi, če je že tako »potrebno«, a naj kadi primeren tobak. Ded je kadil še pipico in tobak »po štiri«, t. j. 8 vinarjev. Danes fant kadi »damen«; 1 cigareta stane 4 vinarje in je za zdravje dosti slabjši. Takih stroškov se vsak lahko ogne, ker dobi večsi za mal denar boljše in pristnejše blago. Večsi so šli na semenj in gledali, da kupijo to in ono za hišno potrebo, danes se gre v semenj le radi »lepšega«. Gre ta, grem pa še jaz! Nebroj takih malenkosti bi se dalo še omeniti, pa saj številno nič ne de, zato dovolj. O priliki morada še kaj; želimo pa, da bi to bilo temu ali onemu v korist. Skrbno in gotovo odpravljajmo svoje napake in hvaležni nam bodo zato še pozni potomci.

Darovi.

Jubilejni darovi za Slovensko Sirotišče:

P. n. gg. Franc Pečenko, Brje 1 K; Ivan Bavcon, Prvačina 20 vin.; Ludvik Mihelj, Zajci 20 vin.; Francišek Ipavec, Gorenjevas 30 vin.; Alojzij Klinec, Medana 20 vin.; Filip Francišek, Dol. Cerovo 50 vin.; Andrej Bric, Dornberg 1 K; Franc Toroš, Medana 40 vin.; Nekdo iz Kamenj 50 vin.; v nabiralnikih: v gostilni g. Josipa Gorjanc 76 vin.; v gostilni g. Alojzija Plesničar 34 vin.; v gostilni g. Andreja Bolka 40 vin.; Luigi Corte 60 vin.

Za Sklad »Slovenskega Sirotišča«:

P. n. gg. v Kanalu: Deželni poslanec Mih. Zega 2 K, Mih. Fojavnik 1 K, Jos. Nanut 1 K 50 v, dekan Ant. Berlot 5 K, N. N. 1 K, Anton Berlot 40 v, N. N. 40 v, župan Anton Križnič 1 K, Miha Bolter 1 K, Julika Albert 1 K, Franc Ulaga 1 K, Alojzij Verč 1 K, Jos. Zince 40 v, Martin Žbogar 10 v, Anton Žbogar 40 v, Avgust Škodnik 50 v, Anton Blažica 20 v, Franc Berlot 20 v, Adalbert Ivančič 1 K, Štefan Sautj 2 K, N. N. 40 v, stolnik I. Herman v p. 1 K, Lucija Košir 1 K, Nežika Šuligoj 1 K, Peter Buznik 60 v, V. Košir 2 K, T. Malmič 2 K, Jakob Kragej 2 K, Jožefa Bajt 2 K, Terezija Ravnik 1 K, dr. Ferd.

Ferkuč 3 K, Alojzij Levpušček 1 K, Jos. Valentičič 30 v, Val. Žbogar 20 v, Blaž Košir 2 K, Katarina Gorjanc 60 v, Štefan Vidič 1 K, Miha Kodolja 1 K, Miha Kodolja 1 K, Cecilija Matevžič 1 K, Ludovik Vuga 1 K, Jos. Bavdaž 2 K, Jost Košir 2 K; v Bodrežu: Janez Vidič 1 K, Marija Križnič 1 K, Anton Vidič 1 K, M. Z. 1 K, Ant. Gabrijevčič 1 K, Franc Lašček 1 K, Štefan Škodnik 1 K, Jos. Paravan 1 K, Terezija Vidič 1 K, Marija Paravan 1 K, Amalija Duša 40 v.

Domače in razne vesti.

NA ZNANJE CENJENIM NAROČNIKOM. — Današnji številki smo priložili pošne položnice, na katerih je zaznamovana svota, ki so jo cenjeni naročniki še dolžni. Prosimo, naj nam po tej položnici vsi takoj pošljejo naročnino. Bliža se konec leta. Vsakdo naj stori svojo dolžnost in naj poravna malekosti dolg

Uprava »Primorskega Lista«.

Vinorejci in sadjerejci pozor! Deželni odbor je rapsalal vsem županstvom okrožnico, v kateri naznanja, da sprejema (deželni odbor) prijave za nakup trt cepljenih na ameriški podlagi pripravljeni po sistemu prisiljenega kuljenja, kakor tudi sadnih dreves in murv. Kmetje naj se oglasijo pri županstvu, kjer dobe natančen poduk o tem. Županstvu je naloženo, naj nabirajo prošnje mej kmeti in naj jih potem predložijo dežel. odboru.

Kostanj iz žerjavice. — Prvi kostanj, ki so ga potegnili Jugoslovani iz žerjavice, je dobila Italija! Mir med Italijo in Turčijo je baje sklenjen. Sedaj pa izjavlja italijanski ministerski predsednik Giolitti velikodušno, da Italija nima nič opraviti z balkanskimi narodi. L'Italia fa per se! Res, možko se postavljajo!

Vojska na Balkanu ima baje že na Jesenicah svoj odinev. Kranjska obrtna družba namreč pošilja jako mnogo železnih izdelkov na Balkan. Govori se, da se je blagovni promet že precej zmanjšal, kar bo za delavstvo, ki dela na akord, velik udarec.

Pomnoženi c. kr. okrajni šolski svet za goriško okolico je imel svojo sejo minul tork, na kateri so se razpravljali narčuni. Zavrnila se je prošnja za ustanovitev paralelke pri III. razredu na kanalski ljudski šoli zaradi pomanjkanja denarnih sredstev in po tudi zaradi tega, češ, da so v drugih vasi celi potrebnejše ljudske šole, katerih sedaj še ni.

Ogromne plače »žrejo« tudi hrvaški duhovniki, kakor se vidi iz nekega oklica duhovnika pl. Vučetiča, objavljenega v »Hrvatski«. Župnik ima celih 83 K 33 h na mesec, kaplan pa 50 K. In pri tem naj bo poleg svoje službe narodni prosvetitelj, naj briše solze trpečemu ljudstvu in podpira revčke in sirote. Res malo težko pri taki »plači«.

»Zveza slov. kolonov« je napravila prošnjo na deželni odbor, naj bi se podelila umetna gnojila po znižani ceni tudi tistim kolonom, ki se vsled nespozumljenja niso o pravem času prijavitili.

Zlati zaslužni križec s krono je podelil cesar preč. g. župniku Jakobe Aljaž.

Živinorejske razstave z obdarovanjem bodo dne 17. okt. v Gorici, dne 18. okt. v Kanalu in dne 19. okt. na Cesti pri sv. Križu. Fogoje izvedo živinorejci na županstvih.

Je zastoj. Z ločitvenim zakonom, z izjemnimi postavami zoper Cerkev in krščansko šolo so nameravali francoški terroristi astrahovati katoličane, uničiti verstvo in vrvstveno življenje ter ustvariti pogansko državo. Toda prevarili so se: kajti Francija ostane prej-

koslej katoliška. V dokaz navajamo samo dejstvo, da so se katoliške šole več ali manj povsod ohranile, oziroma nanevo ustanovile, kjerkoli je nastala državna brezverska šola. Škofijski nadzornik katoliških šol v škofiji Rennes naznanja n. pr. v svojem letnem (1910) poročilu med drugim sledeče: »Z malimi izjemami so vse župnije, ki so vsled ločitvene postave prišle ob katoliško šolo, osnovale novo.« Taisto potrjuje državni nadzornik v poročilu za leto 1909/10.: »Dočim je število privatnih šol od leta 1906. do 1907. nekoliko padlo, je od tega časa nadalje zmerom napredovalo. Kjerkoli je država zatvorila ali laicizirala kako šolo, ji je takoj sledila nova katoliška (prosta) šola s svetnimi učnimi načini.« Kar se pa tiče števila otrok v državnih in v zasebnih (katoliških) šolah, so pa podatki za državno šolo kar poniževalni. Poročilo trdi, da ponekod osobito državne dekliške šole nimajo niti ene učenke ne. Mnogo je pa takih, kjer je komaj 5 do 6 učenk. Razen v mestih so tudi deške katoliške šole bolj obiskane, nego državne. Razmere so take, da je moral celo pariški list »Petit Journal« brez ovinkov pritrditi, da je od 36 tisoč francoskih občin 19.000 (več kot polovica) takih, kjer državna šola nima nič ali pa samo malo otrok... Francija je in ostane katoliška! »Slov. Učitelj«.

Družba sv. Mohorja. Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar pričela razpošiljati družbene knjige za leto 1912. Cenjeni udje prejmejo letos naslednji književni dar:

1. Zgodbe sv. pisma. 18. zvezek (zadnji).
2. Koledar za leto 1913.
3. Balade in romance.
4. Podobe iz misijonskih dežel, 2. zvezek.
5. Slovenske Večernice, 66. zvezek.
6. Zgodovina slovenskega naroda, 2. zvezek.

Kdor je doplačal 60 vin. za broš., oziroma 1 krono za vezan izvod, prejme kot 7. knjigo:

Razne povesti.

Kdor je doplačal 80 vin. za vezan izvod z rdečo obrezo, oziroma 1 K 30 vin. za vezan izvod z zlato obrezo, prejme kot 8. knjigo:

Evangeljska zakladnica.

Družba se bo potrudila, da prejmejo častiti udje knjige kolikor mogoče hitro.

Red za letošnje razpošiljatev je sledeči:

1. Amerika, Afrika, Azija.
2. Krška škofija.
3. Razni kraji.
4. Lavantinska škofija.
5. Ljubljanska škofija.
6. Goriška nadškofija.
7. Tržaško-koprška škofija.

Vsak družbenik naj prejme svoje knjige v tisti dekaniji ali županiji, v kateri se je vpisal.

Na poznejše izpremembe stanovišča se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati.

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Ženska lepota na Hrvaškem v kilogramih in litrih. Na leto se proda na Hrvaškem pudra, šminke in dišečih vod: v Zagrebu 694 kg pudra, 401 kg šminke in 1460 litrov dišečih vod; v Osjeku 791 kg pudra, 509 kg šminke, 986 litrov dišečih vod; v Županiji 104 kg pudra, 92 kg šminke, 218 litrov dišečih vod in 62 kg fine moke; v Zemu 99 kg pudra, 90 kg šminke in 370 litrov dišečih vod; v Križevcu 56 kg pudra, 42 kg šminke, 94 litrov dišečih vod. V drugih manjših krajih si ženske pomagajo s fino moko in cikorjinim papirom.

Vprašanje o ohranitvi spomenikov spada po mnenju koroškega deželnega

odbora v področje deželne zakonodaje. Tudi naš deželni odbor zastopa to stališče in je izjavil, da je pripravljen podpirati v tem oziru koroški deželni odbor.

Oddelek za spoznavanje morja, morskih rastlin in živali se ustanovi na dunajski univerzi. Taki inštituti so že v drugih velikih mestih in so se izkazali kot zelo praktični in poučni za prebivalce onih krajev, ki nimajo prilike, videti morja in njegovih skrivnosti. Ustanovitev morskega inštituta je v zvezi z letošnjo adrijansko razstavo na Dunaju, iz katere bodo nekatere stvari kar prenesli. To je zopet nov korak naprej v spoznavanju naše kraljice Adrije, ki za nas ni le znanstvenega, ampak tudi gospodarskega in življenskega pomena.

Duhovnik gre z zrakoplovom previdet. Francoski polkovnik Largeot je bil pred kratkim smrtno ranjen od sovražnikov v Algeriji. Ker je čutil, da se mu bliža zadnja ura, je želel biti previden. A blizu ni bilo v afrikanski puščavi nobenega mašnika. Zato poprosi poročnik zrakoplovec Bregard dovoljenja, da bi smel z zrakoplovom zleteti po najbližjega duhovnika, ki je bil oddaljen čez 200 kilometrov, t. j. dvakrat toliko kakor od Gorice do Jesenic. In res, v malo urah se je zrakoplovec že vrnil v vojaški tabor z mašnikom vred. Tako je sprejel ranjeni polkovnik še svete zakramente, a kmalu potem je lepo spravljen z Bogom umrl zadovoljen, da se mu je izpolnila poslednja želja.

Kostanj je letos še precej dobro vrget. Kupčija je dobra.

Če je še kaj prostora. Knjigovez je dobil pismeno naročilo, naj preskrbi trak za žalni venec z napisom: »Počivaj v miru! — Na svidenje.« Čez 2 uri je dobil knjigovez brzojavko: »Prosim, dostavite k svidenju še v nebesih če je še kaj prostora«. Naslednji dan so pogrebci čitali na traku z zlatimi črkami: »Počivaj v miru! Na svidenje v nebesih, če je še kaj prostora.«

Listnica uprave. G. Anton Uršič, delovodja Dvor 3 p. Polhov Gradec: Denar prejeli! Hvala!

Svečarskega učenca sprejme

J. KOPAČ,
Gorica,

ulica sv. Antona št. 7.

Pogoji se zvedo tam.

Mesne novice.

m Odborova seja »Slov. katoliškega delavskega društva« bo v nedeljo ob 10. in pol uri predpoldne.

Ivan Gorjup, predsednik.

m »Sodalitas S. S. Cordis Jesu« za Gorico je naprosila po svojem predsedniku mons. Jos. Pavletiču goriške slovenske časopise, naj bi obračali pozornost na kinematografe, ki pohujšujejo mladino. Listi naj bi ob vsaki priliki odločno dvigali glas proti pohujševanju. Uredništvo »Prim. Lista« se vjemlje s to mislijo in hoče, kakor do zdaj, tudi za naprej odločno postopati proti vsakemu pohujševanju.

m Nadvojvodinja Elizabeta, nečakinja našega cesarja, ki se je pred kratkim poročila z nadporočnikom grofom Waldburg, ki je pridelen tukajšnjemu dragenskem polku, se nastani v prihodnjih dneh z družino v Gorici, v vili Brametti na Solkanski cesti.

m 144 dijakov šteje letos c. kr. slovensko možko učiteljske v Gorici.

Pravdo dobil — dvokolo zgubil. To se je zgodilo pred nekaj dnevi nekemu Furlanu v Gorici. Jako vesel je šel dol po stopnicah goriške sodnije. A ko je prišel v vežo sodnije ni več našel dvokolesa, katero je bil tam pustil.

Javni avtomobili v Gorici delajo še precejšnjo škodo kočijažem. Boljša

gospoda se vozi sedaj namesto s kočijažem z avtomobilom. Goriški izvoščeki so grozno jezni na automobile, ki so jim odjedli lep kos kruha.

m Koliko je danes slovenskih advokatov v Gorici in koliko jih je bilo pred 20 leti. Danes je v Gorici slovenskih advokatov 11, toliko in še več je koncipientov. Pred 20 leti je bil v Gorici le 1 slovenski advokat.

m Nobene slovenske mirodilnice ni v Gorici. Vsi lastniki sedanjih mirodilnic so Lahji.

m Katera cerkev v Gorici je najbolj obiskovana od vernikov? To je cerkev sv. Ignacija na Travniku. Zlasti pa ob nedeljah zjutraj pri prvi sv. maši je cerkev skoraj polna. Potem je vsako drugo nedeljo vojaška maša ob 9., ob 10. uri je šolska maša, ob 11. je pa slovesna maša. Pri teh mašah je cerkev skoraj vedno polna.

Mesnice v Gorici bodo od 1. novembra t. l. do 31. marca 1913 ob nedeljah cel dan zaprte. Ob delavnikih se bodo zapirale ob 6. uri zvečer.

Odprti lekarni. Od 20. do 27. t. m. boste imeli ponočno službo lekarni: Gliubich-Tromba.

Razstava nove praktične iznajdbe, s katero se vsako staro grozdno stiskalnice spremeni v hidravlično stiskalnico, si vsakdo ogleda v delu v nedeljo dne 20., ponedeljek 21. in torek 22. oktobra 1912 od 8. ure zjutraj do 6. ure popoldne pod verando hotela Union v Gorici. — Vstop prost. — Ravnateljstvo enotehničnega zavoda na Dunaju.

Pri naknadnem naboru v soboto se je zglašilo 36 mladeničev, od katerih je bilo 10 potrjenih.

Novo vino se bo smelo točiti po gostilnah v Gorici še-le začeti s 1. novembrom t. l. Tako je odredil goriški municipij.

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Gorici se izpiti za učno usposobitev ne prično, kakor je bilo javljeno, dne 4. novembra, ampak šele v **ponedeljek, dne 11. novembra t. l.**

m »Paja šklač«. Dva kmeta, en slovenski in en italijanski sta se peljala z goriškim tramvajem. Vsak je imel s seboj koš sadja. Slovenec je moral plačati voznino za koš. Lahu pa tega ni bilo treba, ker je Lah. Tako se godi Slovencem vedno in povsod. No, tramvaju se je pa prav lahko izogniti.

Dohod vojakov v Gorico. Minoli četrtek je prišla v Gorico ena stotinja »saperjev«. V soboto ob 4 uri popold. pa druga. Ena stotinja je prišla iz Ptuja, druga pa iz Pulja.

m Obletnica vojske pri Lipskem. — Včeraj so tukajšnji dragonci praznovali na slovesen način obletnico vojske pri Lipskem, v kateri se je posebno odlikoval 5. dragonski polk. V ta namen je bila slovesna sv. maša v cerkvi sv. Ignacija. Na Travniku pred cerkvijo so bili razvrščeni dragonci na konjih. Izpred vrat cerkve je vojaški duhoven imel pridigo. Ker obstoji 5. dragonski polk skoro izključno iz slovenskih vojakov, mislili smo, da bode pridiga slovenska, a bila je nemška, tako da je niso razumeli oni, katerim je bila pravzaprav namenjena. Po sv. maši so dragonci defilirali pred njih polkovnikom. Dragonci so imeli potem cel dan prost.

m Dohod novincev. Včeraj popoldne so dospeli v Gorico novinci tukajšnjega pešpolka iz Maribora, kakor tudi novinci, namenjeni k lovskim bataljonom v Furlaniji.

Vojaški zrakoplovci se vrnejo te dni v Gorico. Vežbališče bode i letos na Velikih Rožah in se bode pomnožilo tudi število zrakoplovov. Zrakoplovnemu oddelku bode poveljeval tudi letos nadporočnik Stohanzl.

Iz goriške okolice.

a Sovodnje. »Kmečko - delavska hranilnica in posojilnica v Sovodnjah« registrirana zadruga z neom. zavezo, vabi na redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 3. novembra 1913 po blagoslovu v društveni sobi. Dnevni red po pravilih. O d b o r.

g Novo šolsko poslopje nameravajo zgraditi v Kojškem.

g Sovodnje. Naše ljudstvo je z veseljem sprejelo naznanje vest, da se bo začelo z regulacijo Soče v naši občini in sicer v kratkem času. Skrajni čas je, da se Soča zaježi, ker odnaša rodoviten svet. Na tisoče in tisoče škode je naredila Soča.

Kovaška zadruga v Lokovcu. Namestništvo je vzelo na znanje pravila »Kovaške zadruge, reg. zadruge z omejenim jamstvom v Lokovcu«.

g Kovaška zadruga v Lokovcu naznanja svojim članom in vsem, ki nameravajo pristopiti k zadrugi kot člani, da bo v ta namen sestanek dne 27. t. m. Vabimo vse, naj se udeležijo tega sestanka.

g Lokovec. Veselica našega izobr. društva na rožnivenko nedeljo se je obnesla povsem dobro. Petje kakor burka »Prepirljiva soseda« se je dobro izvajalo, če tudi so vsi igralci še-le prvič nastopili na odru. Zlasti igro so mladeniči izvrstno pogodili. Udeležba je bila kljub slabemu vremenu zelo velika. Vsa čast našemu izobraž. društvu, da nam je priredilo tako lepo uspelo veselico. Zadovoljni smo vsi poslušalci kakor tudi naš blagajnik da se mu je malo napolnila posušena »kasa«. Le tako naprej, le kmalu nam zopet kaj priredite.

Iskreno zahvalo izrekamo tem potom vsem, ki so kaj pripomogli, da se je naša veselica na rožnivenko nedeljo dobro obnesla. Pred vsem se zahvaljujemo g. Klančarju za prostor, veleč. g. župniku Čepovanskemu za pozdrav, čč. gg. duhovnikom za preplačano vstopnino, gg. Jerneju Humar in Roku Vončina za deske, mladeničem, možem in dekletom za napravo veselicega prostora in za njega okrasitev ter gg. učitelju Bajtu in Luku Pirih, ki sta nabrala pri raznih darovalcih denarne darove.

g Slana, ki se je pojavila minule dni v goriški okolici je napravila mnogo škode zlasti na činkvintinu.

g Danes se vrši v Gorici govedorejska razstava za goriško okolico. Razstava je bila jako lepa in napredek dovoljen.

Po 50 K hektoliter je briška rebula.

Orožniška postaja iz Dornberga je prestavljena v Prvačino.

500.000 K — le nekaj manj — je izplačala »gospodarska zadruga« za goriško okolico za krompir v pretekli sezoni.

Iz ajdovskega okraja.

a Preč. g. Josip Kosec, župnik v Kamnjah operiran. V torek so v goriški bolnišnici usmiljenih bratov operirali na slepiču preč. g. Josipa K o s e c, župnika v Kamnjah. Operacija se je dobro obnesla. Naša vroča želja je, da bi Bog dal, da bi g. župnik kmalu okreval.

Vina, oziroma mošta na Vipavskem je še. Cena od 40—44 K hektoliter.

a Rihenberg. Okolo 65letni Franc Piščanc iz Cvetroža je gnal junico skozi vas Birsj. Imel pa je vrv, na kateri je bila junica privezana, ovito okoli desne roke. Nakrat je junica zdrljaka, potegnula Piščanca na tla ter ga vlekla po tleh skozi celo vas Birsj. Piščanc je zadobil pri tem težke poškodbe. Prepeljati so ga morali v goriško bolnišnico.

a Rihenberg. Veselica »Marijine družbe« minolo nedeljo je prav dobro

vspela. Obisk je bil tako obilen, da takega nismo pričakovali. Posamezne točke so se izborno izvedle in navzoče občinstvo je z navdušenjem dajalo duška svojim občutkom. — Na splošno željo se bo ta veselica z istim vspehom ponovila, in sicer v nedeljo 27. t. m. Vršila se bode ob vsakem vremenu. Pričakujemo, da se je udeleže kakor minolo nedeljo tudi takrat prijatelji lepih prirediteljev iz sosednih krajev.

a Iz Rihenberga. Slišali smo, da moledujejo sedaj gospodje okoli »Soče«, ki so po večini prejšnji odborniki ljo pustilo pri miru »Trgovsko-obrtno zadrugo«, da bi se likvidacija mirno zvršila. Med tem pa, ko moledujejo okoli naših somišljenikov, napadajo v »Soči« na nesramen in podel način naše može. Dne 10. t. m. so objavili nesramen in podel dopis iz Rihenberga, v katerem blatijo naše može in ugledno družino in sicer po dopisniku, ki ni vreden, kakor kaže dopis, niti v moralnem niti v narodnem oziru, da bi ga človek na cesti pogledal. Četita mož okoli »Soče«, k iso po večini prejšnji odborniki ponesrečene zadruge, bi pač bolje storka, ko bi objavila razne »pravljice« o »Trgovsko-obrtni zadrugi« in o njenih milijonih. Želimo tudi pojasniti o delovanju sedanjega likvidacijskega odbora. Povejte nam približno, koliko bo ta likvidacija stala? V teh stvareh smo zelo radovedni. O tem pišite, naše može pa pustite pri miru, ker drugače vas hočemo še bolj odkriti in pokazati ljudstvu v pravi luči!

a Ljudska pijavka. (Z Vipavskega.) Z velikim veseljem smo čitali v zadnji št. »Prim. Lista« dopis z Vipavskega, v katerem je dopisnik po vrednosti stresel onega vinskega agenta, ki je oškodoval naše ubogo ljudstvo za tisoče s tem, da si je s farbanjem pomagal pregovoriti mnogo posestnikov, da je cena mošta padla in da je plačeval v tem in v tem kraju vino po 30 K hektoliter. Cela vipavska dolina pozna tega človeka, in ljudstvo opozarjamo, da mu vrata zapre, ko se prikaže. — Ali ni greh, da človek, ki ima že dovolj svojega, hoče z žulji revežev obogateti in sicer s farbanjem ubogih vinogradnikov? Ako se bo ta mož v prihodnje še upal tako nesramno ljudi farbati, se mu ne bo dobro godilo.

Tatovi v Branici. Bajje isti tatovi, ki so okradli braniško cerkev, so v noči na sredo ulomili pri Kobolih v hišo Jerneja Ukmar. Odprli so škrinjico, v kateri je bilo 1800 K in nekaj slanine in gnjati, ter vse to odnesli. Poleg tega so se v hramu napili ter pustili listek z besedami: Lepa hvala, Jernej.

Iz kanalskega okraja.

Pozor občinarji kanalskega županstva? Minulo nedeljo je razglasilo »Sadjarsko društvo« v Kanalu, da se bo v kratkem vršil občni zbor. Naše posestnike in člane sadjarskega društva opozarjamo, da pazijo, koga izvolijo v odbor. Kakor dosedaj ne more iti dalje. — Saj je vendar »Sadjarsko društvo« ustanovljeno, da deluje, da drži v uzornem redu drevesnico in da nudi svojim članom najboljšo ugodnosti. Zatorej: Izvolite v odbor delavne, požrtvovalne in razumne može, ki so se že pokazali kot veččaki v sadjarstvu. Nedelavnega društva ne bo nihče upošteval!

kl Iz Kala. Letošnji mraz in burja sta nam vzela še ono malo upanja, ki smo ga imeli, da bomo dobro preskrbljeni z živili čez zimo. Jesenski pridelki so popolnoma uničeni: repa, ajda, sadje, grozdje itd. Ajde ne bo niti za seme, repa se je posušila ali zmrznila, tako da bo ljudstvu gorje.

kl Cesta Avče-Kal je že dovršena in je bila dne 5. t. m. na slavnosten na-

čin predana javnemu prometu. Te slavnosti so se udeležili vsi oni, ki so se trudili za izvršitev tega za naše gore veljavnega dela.

Kanalski župan v Plaveh. — Na drugem mestu poročamo, kako netaktno je nastopil kanalski župan Križnič na nedeljskem shodu v Plaveh. Pripomniti je, da to ni bil kak navaden politični shod, ampak shod, na katerem je hotelo ljudstvo izraziti svojo hvaležnost vsem činiteljem, ki so sodelovali in še sodelujejo pri novih gradnjah cest na Kanalskem. Na shod je prišel tudi kanalski župan in Križničevi delavci iz Podmelca. Križnič je omalovaževal storjeno delo ljudstvu na korist, njegovi delavci so mu vpili: Živio. Po shodu je Križnič mirno sedel k mizi k ravnoistim poslancem, proti katerim so bile naperjene njegove besede, katere je izrekel na shodu. Njegovi delavci in somišljeniki pa so povzročili krvav pretep. — Res lepa reč je to: kanalski župan gre v drugo občino motit shod, njegovi delavci in somišljeniki vprizarjajo krvave pretepe. Delavci bodo kaznovani, a po našem mnenju je dolžnost sodnije, da poišče tudi morebitne moralne povzročitelje pretepa.

Liberalna surovina. Pretep v Plaveh. — Minulo nedeljo popoldne okoli 5. ure, ko so goriški gostje zapustili Plave, so liberalne surovine iz Anrovega napadle Josipa Staniča iz Gor. Polja. Dva brata sta ga zgrabila in vbogi Stanič je dobil grozni bunki po glavi in po nosu. Kmalu je bil revež ves v krvi, ki mu je kar curljala iz nosa in iz ust. Napravil je še par korakov, nakar se je nezavesten zgrudil na tla. Pritekli so mu na pomoč drugi ljudje, ki so ga prenesli na plavsko postajo, kjer so mu dali prvo pomoč. Po dolgem času so ga spravili k zavesti.

Liberalni neotesanci so potem zgrabili tudi druge naše somišljenike.

Celo zadevo preiskuje orožništvo. Par liberalnih zbesnelcev je začelo delati nemir že pri odhodu goriških gostov na plavski postaji, kjer se je iz njih ust slišalo hripavo kričanje »Živio Križnič!« In Križnič je bil tudi na postaji. — Lepa čast!

Iz tolminskega okraja.

t Grahovo. Dne 13. t. m. je zapustil cerkveni kor naš baritonist Jožko Šorli, ker se je moral podati k vojakom. Cerkev sv. Ane torej nekaj let ne bo več slišala njegovega priljubljenega glasu. A ko se zopet vrne, upamo, da nam bode še pel ter tako poveljeval čast Božjo.

t Temljine. Dne 26. sept. se je vršila še enkrat vodopravna komisija za vodovod na Temljinah, ki je pripoznala, da je dosti vode in da se sme podaljšati vodovod tudi v spodnji del vasi Temljine, ako tudi je »Korc« na vse krpilje brani.

t Iz Zakojce pri Hudajužni. V naši vasi ali selu, ki proji nekaj čez 30 hiš in so približno vsaka od druge 500 metrov oddaljene, bi človek rekel, da bi se ne mogli ljudje kregati med seboj. Ali pri nas je drugače. Zadnja leta se godijo čudni pretepi in tožbarije, tako, da imamo vsako leto po štiri komisije. Ni dolgo, da so zopet enemu mladeniču eno oko izbili. Okrajna sodnija v Cerknem ima veliko opravila z Zakojčani, četudi je dobri dve uri oddaljena. Da pa ne bodo imeli tako daleč hoditi, so si namenili ustanoviti v Zakojci svojo sodnijo. Funkcionarji so že določeni. Za sodnika bode »Plečar«, za odvetnika »Osnukov Tonček«, za državnega pravdnika pa »Lajnarjev Luka«. Prostor se najbrž odloči v Andrejevi krčmi pri zadnjem grošu.

t Iz Koritnice pri Grahovem. Zelo nas je iznenadila novica, ki smo jo slišali v nedeljo teden v cerkvi na Grahovem, da se je namreč dne 18. sept. po-

nesrečil v Ameriki France Brovč. »Smonov« na Koritnici. Mladenč uzorne družine, olikan in priljubljen, šele 24 let star se je po dovršeni vojaški službi napravil in šel meseca februarja t. l. k svojim bratom v Ameriko z namenom, da bi si kaj prislužil in pomagal svojim starišem. A žal doletela ga je prelitra smrt. Lahka mu bodi ameriška zemlja!

t Poroka. — Gospod Franc Bizjak, asistent državne železnice pri Sv. Luciji ob Soči, se je poročil 15. t. m. z gospodično Marijo-Ano Vuga, hčerko tamošnjega župana. Poroka je bila v svetolucijski župni cerkvi. Bog daj srečo!

t Iz Hudajužne. Daleč okoli znani »Nejčkov Tone«, po domače »cesar«, iz Hudajužne je tudi postal star in slaboten, pa je kljub svoje slabe pameti toliko naberačil, da občina ne bode imela ž njim stroškov. To je pravi čudak; čedne obleke ne trpi na sebi in se tudi nikdar ne preobleče, dokler obleka z njega ali čevlji z nog ne razcepajo, češ, da ako je čedno napravljen, mu ljudje ne dajo milodarov. Za stanovanje ima po zimi tako »šupo« poleti pa na prostem. Postelje skoraj ne pozna.

Bil je tudi malo časa vojak, dobil je pa kmalu odpustnico. Zpomnil si je pa dobro, kako se glasi. Za kos kruha vsakemu pove, takole: »Absetiert! Anton Maurič, geboren 1836? in Hudajužna No. 8, Profession Bettler, hat bei k. k. Inf. Regiment Marojčič No. 7. in Klagenfurt treu tapfer gedient!« Ta čudak je imel zaupanje samo v bivšega župana v Oblokah; temu je nanesel čez 1000 kron drobiža, ki mu ga je zamenjal in naložil; Ne dolgo tega so pa našli nekje še skoraj polno polovnico bakra (bakrenega drobiža). Ker se mu je pa reklo, da se mu bode drobiž zamenjal, se je Tone bal, da bi mu kaj ne zmanjkalo.

Zahteval je zato, da se mu drobiž stehita na stare funte, čemur se je ugodilo in drobiž je tehtal 43 starih funtov. Nadležen pa »Tone« ni; vzame, kar se mu prostovoljno da. Za znamenje, da je ločen pa, začne s svojo debelo palico pred kako hišo pregrebat kako lužo.

t Iz Grahovske občine. V Gorico po pravico sta šla pretečeno soboto »Miha« in »Tone«, ki ju je tožil »Žef« zaradi razžaljenja časti.

Na obtožni klopi goriškega tribunala sta sedela Miha Kenda in Anton Mauri in mirno čakala milostne sodbe. »Žef« pa je sedel za njima ter težko pričakoval, kar je želel:

Kako je bila proti obtožencema tožba rešena, ne bomo popisovali, samo to povemo, da je visoki sodni dvor Miho Kendo in Antona Mauri popolnoma oprostil, Jožef Kenda, po domače »Kove«, iz Temljan pa ima plačati vse pravne stroške trem odvetnikom in celo vrsto prič.

Prva rabsodba te tožbe je bila v Tolminu. Nato se je pa rekuriralo na višjo inštanco, ker je to vže navada, da nobena knežka tožba ne more biti končana pri prvi inštanči.

Jožef Kenda je tako z veseljem okoli trosil, da sta bila obtožena v Tolminu na tri dni zapora kaznovana, ker je bilo lepše slišati od zapora in povedal, da bi bila zaprta, le ako bi ne bila mogla plačati 30 kron globe; tudi ni povedal, da sta vložila proti rabsodbi rekurz in da se lahko zvali vse na njega, kar se je tudi zgodilo. Zato naj si »Kove« zapomni, »da pred »ofcet« ni dobro vriskati«.

Iz komenskega okraja.

km Iz Komna. Seja kraškega okrodeljo v Komnu v društven dvorani točno ob 3. uri pop.

Kraški vodovod bo stal okoli 8.000.000 K.

km Šempolaj. C. kr. namestništvo v Trstu je vzelo na znanje pravila novo

ustanovljenega »Kat. slov. izobraževalnega društva Zmaga« v Šempolaju.

Iz sežanskega okraja.

s Dutovlje. Prejeli smo in objavljamo: Slavno uredništvo! V zadnji številki Vašega cenjenega lista je priobčila neka oseba iz Dutovelj dopis, v katerem pravi, da sem se jaz, spodaj podpisana, poročila z g. Alojzij-em Rebec.

Ker pa dotična novica absolutno ne odgovarja resnici in ima le namen, osmešiti mene, kakor tudi celo našo družino, ker me stavi v dotiko z osebo, radi katere bi trpelo moje dobro ime, zato prosim, da sl. uredništvo blagovoli to popraviti, ker je očitna laž.

Tisti podlež pa, ki je priobčil ono-le novico, naj si bo v svesti, da se je s tem osmešil le sam; saj se kaže ravno v tem njegova neolikanost, da se hoče znositi na tak način nad meno, poštenim dekletom, in to iz meni čisto neznanega vzroka. Z velespoštovanjem udana

Leopolda Kjuder, Dutovlje 94.

Uredništvo je nevede, da se gre tu za skrajno netaktno postopanje, priobčilo došlo mu neresnično sporočilo o ti poroki. Bilo je s tem mistificirano. To se lahko vsakemu zgodi, zato prosimo g.čno Kjuder, naj ne šteje nam v greh, da je do tega prišlo. Dotična nesramna oseba pa, ki se je osmelila svojo umazano roko uporabiti tudi v to, da je ponaredila podpis na poslanem nam sporočilu, naj si zapomni, da takih šal ne zbiva oseba, ki ima le še trohico poštenja v sebi. Do grla mora tako človeče že biti v gnoju propalosti. Ljudje mu takega dejanja ne bi mogli odpustiti: Odpusti naj mu Bog, če se še kdaj obrne k njemu!

Iz korminskega okraja.

Birmanje v Brdih. — Naš prevzvišeni knezonadškof se mudi sedaj v Brdih, kjer deli sakrament sv. birme in opravlja kanonično vizitacijo. Ljudstvo sprejema preljubljenega vladiko zelo slovesno.

Iz Medane smo dobili dopis, v katerem izraža dopisnik svoje veselje, da vlada med koloni sedaj prava edinost in ljubezen. Tako naj bi bilo vedno. »Zveza slovenskih kolonov« želi, naj bi kolonsko ljudstvo napredovalo v ljubezni, vzajemnosti in pravi zavednosti. — Sovraštva in preprirov ne sme biti. Kdor je za to, naj podpira to prepotrebno društvo, ki želi vsem le dobro in noče nobenemu nobene krivice.

Droblinice.

Amerikanade imenujemo v Evropi vsa senzacionalna prorokovanja in druge dogodke, ki se zde nemogoči, katere se pa izmišljujejo v Ameriki. Tako sedaj prorokuje nek prof. Albert Noble iz New-Yorka, da se bo Evropa l. 1972 pogreznila vsled velikanskega vulkanskega izbruha. Evropa, pravi ta »učenjake«, leži na vulkanični plasti pod zemljo; ta plast se vedno bolj razširja, in ko bo spodjedla pod zemljo toliko, kolikor obsega Evropa, se ta ne bo mogla več vzdrževati in se bo pogreznila v to goreče morje. To da bodo ljudje predčutili, kakor predčutijo živali vsako nevarnost, ter da se bodo pričeli preseljevati v druge svetovne dele. Kdor bo torej l. 1972 še na tem svetu, se bo mogel prepričati o resničnosti tega prerokovanja.

Poslednja želja umirajočega skopuha. Te dni je v Budimpešti umrl lastnik poslopja, v katerem je nastanjeno kraljevsko gledališče, Karol Kraus, v starosti 74 let. Mož je bil celo svoje življenje velik čudak, ali bolje rečeno: velik skopuh. Ko se je bil pred desetletji priselil iz Češkega, si je najprej kot me-

sar in pozneje kot veletrgovec z živino pridobil milijonsko premoženje. Kljub temu pa je živel tako skromno, kakor da bi se nahajal v najsiromašnejših razmerah. Tako je na primer že nekaj let sem za šest vinarjev sira in kosček kruha tvorilo njegovo edino večerjo. Svojim revnim sorodnikom ni nikoli privoščil podpore. Seveda je ravnatelj kraljevskega gledališča ob vsaki obnovitvi kontrakta povišal najemnino. Ko je čutil, da se mu bliža konec, je poklical k sebi svoje sorodnike in se je poslovil od njih z besedami: »Želim, da bi prišel po moji smrti vesoljni potop, da ne boste mogli zapraviti mojih dragih zakladov.« Po njegovi smrti so našli sorodniki v njegovi zapuščini 540.000 K gotovega denarja in 600.000 K v vrednostnih papirjih. Razen tega je zapustil več realitet, ki reprezentirajo veliko vrednost. Ravnatelj kraljevskega gledališča se pogaja sedaj za nakup gledališkega poslopja.

Učenjak Marconi, ki je izumel brezžični brzojav, je izgovoril o neki priliki te-le znamenite besede: »Jaz hočem z brezžičnim brzojavom spojiti Ameriko z Japonsko. Ta moj brzojav je simbol katoliške cerkve, ki združuje na stotine milijonov katoliških vernikov s tesno vezjo duše in uma!«

Atentator na laškega kraja D'Alba je bil minole dni obsojen na 30-letno ječo.

3000 let star čoln so našli v bližini mesta Viverone zakopanega v zemlji na mestu, kjer je bilo bertinjansko jezero, katero pa so osušili.

Ropar v ženski obleki. V Monakovem je prišla k zlatarju Walterju na Terezijjski cesti neka dama in si pustila razkazovati razne dragocenosti. Ko se je zlatar obrnil, je dama potegnila izpod obleke težko kladivo in ga večkrat udarila po glavi. Na zlatarjevo upitje so prihiteli v prodajalno policaji, ki so damo prišli. Na policijskem uradu so dognali, da je dozdevna dama le preoblečen možki.

Hudo bolan leži znani prijatelj in opisovatelj Slovanov med Francozi, francoski učenjak in član akademije, Louis Leger.

Električni vlak z lastno električno moč. — Nedavno so v Ameriki poskusili vlak, katerega žene lastna električna moč. Poskusi so se popolnoma posrečili. Vlak je vozil z isto hitrostjo in natančnostjo kot drugi vlaki.

Pozdrav s Tripolisa. V Iseri v Gornji Italiji so vjeli lastovko, ke je imela navezan na nogi majhen listič, na katerem pošilja laški vojak s Tripolisa pozdrave svojem v Gornji Italiji. Čuden slučaj je, da je priletela lastovka res prav blizu vojakove domovine, kjer so jo slučajno vjeli.

Gospodarske vesti.

Kaj se godi v moštu, kedar vrè? Kedar mošt vrè razkrajajo male glivice (kvas, fecā,) podobne drobnemu plesnju sladkor, ki se nahaja raztopljen v moštu, v alkohol (špirit, žganje) in v ogljenčevo kislino. Alkohol ostane v vinu, mu daja moč in ga varuje, da se ne pokvari, ogljenčeva kislina pa, ki je strupen plin (zrak), uhaja iz mošta in napravlja vrenje. Razun tega se napravlja v moštu, kedar vrè, tudi glicerin in jantarova kislina. Iz 1 kg grozdne sladkorja se napravi: 484 g alkohola, 466 ogljenčete kisline, 33 g glicerine 6 g jantarove kisline, 12 g celuloze, toščice itd. Če znamo torej koliko sladkorja je imel mošt, zračunimo, prav lahko tudi koliko alkohola ima vino.

Uradno poročilo o stanju sadnega drevja in vinogradov za mesec september letošnjega leta ni ravno ugodno. — Vreme je bilo skoro v celi monarhiji ne- navadno slabo in za sadje dosti prehlad-

no. Mraz in mokrota sta deloma zadržala pravilno zrejanje, deloma pa sadje poškodovala. Breskve so bile letos povsod slabe, edino Tirolsko je imelo precej dobre. Orehi nikjer niso prav dobri, večinoma slabše kot navadno. Češplje so bile prav dobre na Češkem, drugod pa niti srednje ne. Hruške srednje, ravno tako jabolka. Stanje vinogradov je bilo na Nižje Avstrijskem popolnoma pod nič. Ravno tako na Češkem, Moravskem in v Bukovini. Dobra vinska letina je letos bila deloma na Tirolskem, v Dalmaciji in pa na Goriškem. Drugod je povsod veliko pomanjkanje vina. — Goriško stoji sploh za letos tako srednje, kar se tiče vina pa dobro.

Ali znaš rabiti umetna gnojila? Travnike naj se pognoji v jeseni s Tomasovo žlindro, pozabiti pa se ne sme primešati še kalijeve soli. Na 1 hektar — 1/4 orala se vzame 600 do 700 kg Tomasove žlindre in 200 do 250 kg kalijeve soli. Našim travnikom pa je treba dati tudi čilskega solitra. To gnojilo se potrosi najbolje spomladi dvakrat; prvič ko začno travniki zeleneti, drugič ko kake 4 tedne pozneje. Na 1 hektar zadostuje 100 kg. Oziroma se pognoji najbolje pred setvijo; kalijeva sol se pomeša s Tomasovo žlindro in se podorje ali pa vsaj dobro zavlači in sicer se vzame na 1 hektar 150—200 kg kalijeve soli, 500—600 kg Tomasove žlindre in 100—150 kg čilskega solitra. Pri setvi naj se potrosi le ena tretjina čilskega solitra; druga tretjina pa 1 mesec kasneje. Ko trosimo čilski soliter spomladi, glejmo, da bodo rastline ob tem času suhe.

Umetno mleko je začel izdelovati dr. Rigler na Erdeljskem. To tekočino dobiva iz rastlinskih sokov in je baje skoro popolnoma podobna kravjemu mleku. Dr. Rigler je delal dolgo let razne poskuse in nazadnje se mu je vendar posrečilo. To umetno mleko je dosti ceneje kot kravje, četudi ima skoro enake lastnosti. Razun tega je popolnoma čisto in zdravo, kar kravje mleko večkrat ni. Ako je na teh vesteh kaj prida resnice, je temu novemu mleku zagotovljen trden obstanek, kajti ravno mleka se rabi zelo dosti v vseh krogih, posebno pa še v nižjih in delavskih.

Iz šole je prišel mali Pepček. Matič ga je vprašala: »No Pepček, kako si ti je kaj dopadlo v šoli?« — Pepček je odgovoril: »Nič kaj dobro, kajti molili smo dvakrat, jedli pa nobenkrat.«

Učenca poštenih starišev s potrebno šolsko izobrazbo sprejme prodajalna Katoliškega tiskovnega društva v Gorici Gosposka ulica štev. 2.

◆ Odlikovana pekarnja ◆
◆ in sladlčarna ◆
◆ **K. Draščik** ◆
◆ v Gorici na Kornu ◆
(v lastni hiši)
◆ izvršuje naročila vsakovrstnega ◆
◆ peciva, torte, kolače za birmanoe ◆
◆ in poroke, pince itd. Prodaja ◆
◆ različna fina vina in likerje na ◆
◆ drobno ali orig. buteljkah. Pri- ◆
◆ poroča se sl. občinstvu. Cene ◆
◆ jako nizke. ◆

Trgovina z usnjem

Kapucinska ulica št. 2 „pri Lizi“.

Ker se za obutev mnogo denarja potrosi, priročam podpisani slavnemu občinstvu v mestu in na deželi nakupiti usnje, nadplate in podplate od najboljših strojar, s katerimi jaz lahko po zmernih cenah postrežem z vsemi črevjarskimi potrebščinami. V zalogi imam tudi za uprežo živali, vajeti, jermene (čelvestre goži, uzde in štrange.) — Priporočam se slavnemu občinstvu za obilen poset.

JOSIP MARUŠIČ, trgovec.

Koledar za duhovščino.

21. Ut in Dir. — Off. II. Cat. Vesp. fer. 2., a cap. de seq., Or. Indulgent., com. praec. et Oct. — Compl. fer. 2.
22. Ut in Dir. — Off. II. Cat. — Vesp. fer. 3., ritu dup., a cap. de seq. m e r. s u p r., com praec. et Oct. — Compl. fer. 3.
23. Ut in Dir. — Off. II. Cat. Vesp. ut in Dir. Compl. Dom.
24. Ut in Dir. — Off. I. Cat. — Vesp. ut in Dir. — Compl. Dom.
25. Ut in Dir. — Off. II. Cat. — In 2. Vesp. Ant. et Ps. fer. 6 com. Oct. (ex 1. Vesp.) et S. Evaristi Pp. M. — Compl. fer. 6.
26. A. Sab. (Vigil. antec. sine Jejuni) D. Octava Deditat., sem. — Off. I. Cat. — Off. ut in Festo. II. 1. n. ser. o., 2 et 3. n. ut 2 die infrat Oct., 9. 1 et Com. Vigil., Ant et Vers. hui. Sab. de Psalt. et S. Evaristi in L. — Miss. (etiam convetualy.) de Vigil. (C. Viol) sine Gl., sine Cr., 2 or. Oct., 3. S. Evaristi, Praef. Com. — Vesp. de seq. ut in 1 Vesp. Festi com. Dom. Compl. Dom.
27. Ut in Dir. — Off. I. Cat. ritu dup. mai. Lect. 3. n. ex die 3. infra Oct. Vesp. de seq. Com. die Oct. Didicat et Dom. — Compl. Dom.

SPOMINJAJTE SE OB VSAKI
PRILIKI »ŠOLSKEGA DOMA«!

Vsi, ki ste skrbni možje
in očetje!

All hočete vsaj 10 vinarjev na teden
žrtvovati za svojo oziroma za pri-
hodnost svojih otroh? Potem pišite
„Slovenski Straži“ v Ljubljani po knji-
žico gosp. župniku HASEJA o ljudskem
zavarovanju, ki se vsakomur določje
popolnoma zastoj.

Kdor hoče imeti pristno angleško blago za
obleke, naj se obrne na krojaškega mojstra
Antona Krušič, Gorica
Tekalščev Franca Josipa št. 39 ali pa
na Tržaški ulici št. 16.

Se priporočam velečastitim duhovnikom in
drugim cenj. odjemalcem v mestu in na deželi,
ker izdelujem vsakovrstne obleke od najfinejše
vrste do navadne, za vsaki stan in za vsak
letni čas.

Usorci na raspolago.

Očala vsake vrste natančno po zdravniških pred-
pisih in brez, kakor tudi tlakomere, toplo-
mere, kompase, različne mere za vino, mleko in
žganje itd. Vse po najnižjih cenah pri trvdki

Aleksander A. Brožič,

urar in trgovec z zlatino in srebrnino in optič-
nimi predmeti.
GORICA, GOSPOŠKA ULICA št. 16.
(Prej Korso Verdi 26.)

Bogomila.

Za nemške učiteljice spisal Jakob Ecker. Za slo-
venske odgojiteljice priredila Emerika Holzinger
pl. Weidich.

(Dalje.)

Poslanec prišel je z neba,
Skrivnost prinesel od Boga,
In Bogorodnici veli:
»Vsa polna milosti si ti!«

K Elizabeti čez gore
K sorodnici Marija gre,
V telesu Janez gibajoč
Naznanja, da je Bog navzoč.

Besedo, ki rodil jo Bog,
Še preden bil je zemlje krog,
Tam v Betlehemu porodi
Devica nam o polnoči.

On, ki zapovedi deli,
Zakonom sam se pokori:
Za sina Matj na altar
Dari v odkup golobčkov par.

Marija Jezusa zgubi,
Pa v templju zopet ga dobi:
Ostal je pri učenih bil,
Neznanih jih resnic učil.

Proda se radi neugodnih razmer
dve mladi breji junici stari krog dveh
let v Tolminu št. 137.

FRANC KLINKON.

Lepa prilika.

V najem se da v IDRJI lep prostor za
večjo trgovina, na najbolj prometnem kraju, in
tudi za peka bi bilo dobro, ker tam okoli ni
nobenega. Hiša se lahko tudi proda. Izvršuje se
v njej 35 let gostilniška obrt. Hiša ima 9 sob s
kuhinjo in obširen obokan vinski hram. Proda se
zaradi družinskih razmer. Cenjena je bila sod-
nijsko 22.244 K. Proda se jo pa tudi za 21.000 K.
6000 K ostane lahko vključenih. Najbolj spo-
sobna je hiša za trgovino z mnogo vrstnim bla-
gom, ki je v tem okraju neobhodno potrebna.
Več se izve pri Josipu I p a v i c, gostilničarju
hšt. 393.

JOSIP TERPIN

naslednik Antona Polatzky

v Gorici na sredi Raščela št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovanje nirnberškega in
drobnega blaga, ter tkanin, preje
in nitij.

Potrebščine za pisarne, kadilce in
popotnike. Najboljše šivanke in šiv-
valne stroje; potrebščine za krojače in
črevljarje. — Sveinjice, rožni venci
in mašne knjige.

Hišna obuvala za zimske
in letne čase.

Raznovrste semena, trave in detelje.

Najboljše preskrbljena zaloga za kra-
marje, krošnjarje, prodajalce po sej-
mih in trgih na deželi.
P. n. g. pričakujem obilnih odjemalcev.

Domača trvdka

Ivančič & Kurinčič

GORICA

Gospoška ul 11, (seda) G. Carducci.)

se priporoča pri nakupu

Jesenskega in zimskega blaga
za ženske in moške obleke

Pozor!

Velika izbira vseh potreb-
ščin za ženska in druga ročna
dela, vesenje itd. Krasni okraski
za damske obleke, kakor vse po-
trebščine za šivilje in krojače.

Dešniki v veliki izbori.

Na Oljski gori v zemlje prah
V molitvi pade Jezus plah,
Tam tresse se, se žalosti,
Za nas krvavi pot poti.

Ogrnjenega v plašč rudeč
Kot kralja Judje sramoteč
Mu krošno trnjevo spleto,
In ž njo mu kronajo glavo.

Ko izdajalec ga izda,
Sovragi zgrabijo Boga,
Trdo ga zvežejo z vrvojo,
Krvavo bičajo, tepo.

Ogrnjen' ga v plašč rudeč
Kot kralja Judje sramoteč
Mu krono trnjevo spleto,
In ž njo mu kronajo glavo.

In stešejo mu križ težak,
Da Kristu se šibi korak,
In trikrat pade jim na tla,
Ko nese križ svoj do vrha.

Na križ Zveličarja razpno,
In mej razbojniko deno;
Za rablje on pomoli še,
In z nagnjeno glavo umre.

(Dalje pride.)

Slovenska mesnica

ulica Treh Kraljev 16

(Via Tre Re 16) pri kavarni Dogana

Podpisani priporočam slavnemu občinstvu
svojo mesnico prve vrste. — Velika izbira
jančjega, telečjega in govejega mesa in
svinjine in na izvero usakovrste divjaščine.
Cene zmerne brez konkurence. Pričakujem
obilno odjemalcev. Na željo odjemalcev se
dostavlja meso na dom.

Se spoštovanjem

Andrej Franđolič.
mesar.

Svoji k svojim!

Podpisani slovenski brivec v Go-
rici Gospodska ulica št. 1 se priporoča
sl. slovenskemu občinstvu iz mesta in
z dežele za obilen obisk. Postrežba točna
in strogo snažna. Brije in striže tudi
na mesečno odplačevanje. Na zahtevo
brije in striže na domu. V zalogi ima
razne toaletne potrebščine po zmerni ce-
ni. Prevzema vsa lasničarska dela ter
kupi ženske lase po 12 K in naprej
kilogram.

Franc Novak,
Gospodska ulica, št. 1.

Pozor.

Podpisani mizarski mojster pripo-
ročam slavnemu občinstvu v mestu in
na deželi svojo dobro urejeno mizarsko
delavnico in zalogo pohištva. — Kdor
želi kupiti po ceni naj se obrne do
Alojzija Gril, mizarskega mojstra.

Št. Andrež pri Gorici 81.

Vino, motno, zavreto se popravi kakor
tudi odvzame se prevetika muo-
žina kisline vinskemu moštu ali vinu.
Vzorec prinesiti ali poslati. Naslov pové
upravništvo „Primorskega Lista“ Semeniška
ulica 16, II. nadstropje.

Sukno

za moške in volneno za
ženske obleke, zadnje mode
razpošilja najceneje

Jugoslof. razpošiljalna

R. Stermecki v Celju št. 304

„Vzorci in cenik čez 1000 stvari
— z slikami poštnine prosto.“

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

TVRDKA O. ZAJEC

trgovina z železjem v Gorici

v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ (prej krojaška zadruga).

Priporoča bogato zalogo železa, pločevine vsakovrstnega kovanja za pohištvo in
stavbeno mizarsko, kovaško, kleparsko, klesarsko orodje, straniščne naprave in
upeljave, strešna okna, traverze, cement, svinčene in železne cevi in pumpe, žico,
žična ograja, razno kmetijsko orodje, štedilnike, peči, kuhinska in hišna oprava.
Postrežba točna, domača in cene konkurenčne.

Prosimo zahtevati listke blagajne radi kontrole.

V samozaložbi „Narodne Tiskarne“

v Gorici

so izšle sledeče knjige, katere je iz'otam tudi dobiti:

S. Gregorčič: „Svetopisemska knjiga „Job in psalem 118“ s „Po- jasnilnim vodom v knjigo Job“, spisal dr. Franc Sedej, vezavana v zlato	Cena K 3-40
Dr. Franc Sedej: Pojasnilni vvod v knjigo Job; broširano	—40
S. Gregorčič: Poezije IV., vezane v zlato	3-20
broširane	2-—
A Kragelj: „Iljada“, mehko vezana	1-40
K. Osvald: „Naši kulturni delavci v zrcalu Prešernovih poezij“, v platru vezana	170
V. Remec: „Veliki punt“, broširan. (Drugi natis)	1-70
Dr. I. Pregelj: „Romantika“, pesmi, broširane	1-50
Soški-Črnošolec: „Mladl gozdar“, roman, broširan. (Drugi natis)	1-—
E. Klavžar: „Veseloigre in šaljivi prizori za moške in ženske vloge“, broširane	1-—
P. Benigen Snaj: „Slovenka v Egiptu“, navodilo našim dekletom, ki se selijo v Aleksandrijo, broširano	—20
„Življenje blažene Marije Magdalene Martinengo, kapucinske re- dovnice, broširano	—20
A. Klodič-Sabladoski: „Livško jezero“, epska pesem, broširana	2-—
Drag. Vodopivec: Igre in šaljivi prizori za samomoške ali samo- ženske vloge“, broširane	140
P. Š.: „Gori! Pomagajte! ali alkohol in nikotin“, broširano	—40

Prekupčevalcem dovoljuje tiskarna primeren popust.

ODLIKOVANA PEKARNA
JAKIN
Gorica, via Formica
Priporoča za odjemanje raznega peciva navadnega in najfinejšega. Pecivo je najboljše. Priporočam se cenj. odjemalcem za obilen poset. S spoštovanjem
E. Jakin

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj 39, 32, 36, 14, 15
Gradec 83, 18, 5, 13, 20

Dalaonica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,
Magistratna ulica šte. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Kje se kupi dobro in po ceni blago na meter?

C. kr. priv. kroji

Strokovna krojačnica za izdelovanje oblek vsakega stanu, po najnovjšem kroju. Največja zaloga blaga in gotovih oblek.

Podpisani priporoča si. občinstvu, da si ogleda svojo bogato zalogo. Prepričan naj se vsakdo sam, da vdohi edino v moji trgovini dobro in najceneje blago na meter, kakor tudi gotove obleke za gospode, dečke in otroke.

M. POVERAJ
Gorica — Travnik št. 5 — Gorica

Kje se kupi in dobro najceneje gotovo obleko?

VIKTOR TOFFOLI -- GORICA
prva zaloga oljkovega olja

Via Teatro 16. — Via Seminario 10.

Oljkino olje, pripeljano naravnost iz Istre, Dalmacije, Valone, Bari, Lucca, Pizze, Oneglia.

Cene so sledeče:

Jedilno olje	1/2 litra	vinarjev	52	1	1.04
Namizno olje	1/2 " "	"	56	"	1.12
Istrsko-oljkino olje	1/2 " "	"	60	"	1.20
Valona	1/2 " "	"	64	"	1.28
Bari	1/2 " "	"	70	"	1.40
Oneglia	1/2 " "	"	80	"	1.60
Lucca, Nizza	1/2 " "	"	1-	"	2.-

Sprejema naročila ter pošilja franko na dom, kakor tudi na dežele in izven države.

Velika izbira čevljev
za moške, ženske in otroke
J. Drufovka-Gorica
Gosposka ul. 3, nasproti Monta.

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku.

**OLIO di FEGATO
DI MERLUZZO
PRIMA PESCA**

Trskino (štokličevo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvrna steklenica tega olja na ravnomere barve po K 1-40, bele barve K 2.

Trskino železno jetrno olje. Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času s gotovostjo vse kostne bolezni, Hlezni otroki, gošče, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preliče se vedno v mojem kem. laboratorju predno se napolnjuje steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim št. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofollettijeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

**J. MEDVED
GORICA**

priporoča najtoplejše svoje obširno podjetje zgofovljenih oblekah, čevljev in klobukih. — Princip trgovine: Stroga solidnost, stalne cene.

JOSIP CULOT
v Raštelju št. 2—25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnih igrač, okraskov za božično drevesce in punčk za igrače.

Razpela iz kovine in lesa, rožni venci, podobice, rokavice iz volne in sukna, moške in ženske nogovice, čevlje in kape za zimsko sezono; zaloga drobnarije za kramarje na drobno in debelo, kipi, in svetniki iz porcelana, kovčki, pipe, ustniki cevi itd. itd. itd.

Napredek, novost.

Fotograf **A. Jerklč**, uvedel je v svojem ateljeju poleg dnevne, tudi **električno razsvetljavo**, pri koji lahko slika ob vsakem času in vremenu.

Nagrobne križe in svetilke

v veliki izberi kupite le pri naši tvrdki

PINTER & LENARD

v Gorici Raštelj 7--9.

Jednako tudi štedilnike, peči, vlite kotle itd. po najnižji ceni.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ v GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4 1/2%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavica K 8,000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 800.000. —

PODRUŽNICE: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.